

Засновники: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ). *Заснований у 2003 році. Виходить двічі на тиждень.*
Головний редактор В. Горовий, д-р іст. наук, професор, заступник гендиректора НБУВ. *Редакційна колегія:* Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна. *Бюлетень підготували:* Т. Гранчак, О. Ворошилов. *Адреса редакції:* НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна. Тел. (044) 524–25–48, (044) 525–61–03. E-mail: siaz2014@ukr.net, www.nbuviar.gov.ua. Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 3 серпня 2001 р.

**Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження із СІАЗ: siaz2014@ukr.net**

РЕЗОНАНС

/Бюлетень матеріалів, підготовлених на базі аналізу
оперативної інформації електронних видань/

Додаток до журналу «Україна: події, факти, коментарі»

**№ 43
(16 червня 2015 р.)**

ЗМІСТ

У ЦЕНТРИ УВАГИ.....	2
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС.....	3
ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА.....	21
ВИКОНАВЧА ВЛАДА.....	27
ПОЛІТИКА	34
ЕКОНОМІКА	40
ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ.....	43

У ЦЕНТРИ УВАГИ

Голова ВР України В. Гройсман: Фракції коаліції близькі до спільного рішення щодо закону про місцеві вибори

Депутатські фракції парламентської коаліції близькі до узгодження спільного рішення щодо закону про місцеві вибори. Про це Голова Верховної Ради України В. Гройсман сказав 15 червня в ефірі програми «Свобода слова» на телеканалі ICTV.

«Думаю, що на цьому тижні ми можемо після засідання відповідального Комітету, у четвер, наприклад, розглянути один із законів у першому читанні», – зазначив В. Гройсман, додавши, що у постанові про прийняття його за основу мають бути «враховані та консолідовані певні важливі параметри, зазначені в інших проектах законів», запропонованих на розгляд Верховної Ради.

В. Гройсман наголосив, що це має бути єдиний проект закону, який би відповідав декільком критеріям – це відкриті списки, максимальне спрощення системи голосування та мінімізація будь-яких зловживань чи підкупу виборців.

«Треба дивитися людям в очі. Якщо ти не дивишся людям в очі, а дивишся тільки своєму партійному лідеру – босу, то ти перетворюєшся в служачу», – відзначив керівник парламенту.

В. Гройсман зазначив, що відкриті списки дозволять обирати на виборах особистостей, а не партійні бренди, які довели свою неефективність.

«Хочуть виборці вибирати партію «Х» – нехай обирають, помиляться – це їх відповідальність. Але вибір, результат виборів не має бути іншими від того, що люди прагнуть обрати», – сказав В. Гройсман.

На думку Голови парламенту, з прийняттям Закону у кожного з'явиться своя відповідальність. «Ми можемо чітко сказати – ти прийняв не те рішення на міській чи селищній раді, чи заасфальтували вулицю за завищеною ціною... ситуація буде змінюватися. Зникне безгосподарність і, найголовніше, – не буде викривлення результатів виборів», – відзначив керівник парламенту.

«Маємо голосувати за тих людей, яких ми знаємо, яких ми бачимо, з якими ми працюємо, і з якими у нас є зворотній зв'язок. Це буде абсолютно нова якісна система», – переконаний В. Гройсман (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2015. – 16.06*).

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

С. Кулицький, старш. наук. співроб. СІАЗ НБУВ, канд. екон. наук

Грошовий обіг і розвиток фінансово-економічної ситуації в Україні

1. Економічні очікування підприємців і населення України

Департаментом статистики та звітності Національного банку України у період з 13 лютого по 6 березня 2015 р. було проведено чергове щоквартальне опитування керівників підприємств щодо оцінки ними поточної та майбутньої ділової активності, інфляційних і курсових очікувань, змін економічної ситуації в країні. Було опитано 942 підприємства, які представляють українську економіку за основними видами діяльності, формами власності, розмірами підприємств за кількістю працівників у 22 регіонах країни (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, а також Донецької та Луганської областей). На підставі опитування визначався ряд індикаторів економічної поведінки підприємств таких, як, наприклад, індекс ділових очікувань і баланс очікувань. Індекс ділових очікувань (ІДО) – агрегований показник за результатами опитувань підприємств щодо перспектив їх розвитку в наступні 12 місяців. Розраховується як середнє арифметичне балансів відповідей на запитання щодо фінансово-економічного стану підприємства, загальних обсягів реалізації продукції (послуг), інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт, інвестиційних видатків в обладнання та інвентар, кількості працівників. Значення індексу вище 100 означає перевагу в суспільстві позитивних економічних настроїв, а нижче 100 – негативних економічних настроїв. Такі індекси, як ІДО є випереджаючими індикаторами щодо розвитку економіки, на них орієнтуються під час прийняття рішень інвестори на фінансових ринках, підприємці під час планування своєї діяльності та органи державної влади, що здійснюють економічну політику. А баланс очікувань є різницею між відсотком відповідей респондентів «збільшилося»/«покращилося»/«добре» і відсотком відповідей «зменшилося»/«погіршилося»/«погано».

Опитування, проведене у I кварталі поточного року, показало, що респонденти очікують зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців. Негативний баланс очікувань зріс до (–57,2 %) порівняно з (–38,6 %) у IV кварталі 2014 р. Доволі значними є також інфляційні очікування, які, до того ж, посилилися. Зокрема, у наступні 12 місяців респонденти очікують зростання споживчих цін у середньому на 27,3 % (порівняно з 20,5 % у IV кварталі 2014 р.) і пов'язують його з обмінним курсом (88,2 % відповідей) та зростанням витрат на виробництво (57,1 % відповідей). Найменше на зростання цін, на думку опитаних

керівників, впливатимуть динаміка цін на світових ринках і пропозиція грошей (зазначили 14,0 і 14,4 % респондентів відповідно).

При цьому необхідно зазначити, що протягом I–III кварталів 2013 р. інфляційні очікування серед керівників підприємств навіть знижувались. Якщо у I кварталі 2013 р. респонденти очікували, що споживчі ціни в Україні в наступні 12 місяців зростуть на 7,5 %, то у III кварталі 2013 р. вони очікували такого зростання цін уже на рівні 4,7 %. Наприкінці 2013 р. – на початку 2014 р. інфляційні очікування, так би мовити, «причаїлись» на рівні 5,2–6,0 %. Однак, у подальшому почалося їх стрімке зростання. Як наслідок у I кварталі 2015 р. респонденти очікували, що споживчі ціни в Україні в наступні 12 місяців зростуть на 27,3 %. Тобто, зазначене посилення інфляційних очікувань, принаймні у I–III кварталів 2013 р., було пов'язано не стільки із загостренням військово-політичної ситуації в Україні та навколо неї, як із тривалим погіршенням стану вітчизняної економіки.

До того ж фахівці НБУ наголошують, що «основним фактором, який обумовлюватиме підвищення споживчих цін, респонденти п'ятий квартал поспіль назвали обмінний курс (88,2 % відповідей, збільшення на 3,9 в. п.). Це найвищі оцінки впливу обмінного курсу за весь час проведення опитувань (з 2006 р.)». При цьому підкреслюється, що «продовжували посилюватися девальваційні очікування: знецінення гривні до долара США очікують 88,4 % респондентів (порівняно з 82,0 % у попередньому кварталі)». Також важливим фактором підвищення споживчих цін респонденти продовжують вважати зростання витрат на виробництво (57,1 % відповідей, збільшення на 0,8 в. п.).

Разом з тим є вельми вагомим підстави вважати, що наведені статистичні дані відображають доволі поширений серед вітчизняних підприємців стереотипний стиль поведінки, коли підприємства зростання витрат виробництва (бізнесу), обумовлені впливом екзогенних (зовнішніх) факторів, прагнуть компенсувати, насамперед, за рахунок підвищення цін на свою продукцію, ніж вишукувати нові шляхи раціоналізації технологічних процесів. Виключення, на жаль, становлять, хіба що, скорочення інвестиційних витрат і витрат на робочу силу.

Розглядаючи сучасну економічну ситуацію, треба наголосити, що керівники оцінюють поточний фінансово-економічний стан своїх підприємств негативно вже шостий квартал поспіль. Баланс оцінок, зазначається у дослідженні НБУ, «погіршився і становить (–15,6 %) порівняно з (–5,6 %) у IV кварталі 2014 р. Водночас респонденти підприємств, які здійснюють експортні операції, оцінили фінансово-економічний стан своїх підприємств позитивно. Рівень залишків готової продукції власного виробництва респонденти вважають нижчим від бажаного п'ятий квартал поспіль». При цьому ресурси вільних виробничих потужностей зменшилися. Цілком закономірно, що усталене існування подібних негативних оцінок протягом доволі тривалого періоду часу підтримує песимістичні ділові очікування й на майбутнє. Правда, як показало опитування, при цьому треба розрізняти відмінності збутової орієнтації

підприємств – на внутрішній чи зовнішній ринок. Оцінки останніх, загалом, істотно оптимістичніші.

Оскільки ділові очікування багато в чому визначають ринкову політику підприємств, то для оцінки перспектив розвитку фінансово-економічної ситуації в Україні варто звернути увагу на те, як керівники у лютому – березні 2015 р. оцінювали умови ділової активності своїх підприємств на майбутні 12 місяців. Зокрема, як показали згадані вище дослідження НБУ, у I кварталі 2015 р. «індекс ділових очікувань (ІДО) знизився порівняно з попереднім кварталом на 12,6 в. п. – до 83,5 %, що стало наслідком посилення негативних очікувань респондентів стосовно всіх аспектів економічної діяльності в наступні 12 місяців. Найнижчі оцінки були щодо фінансово-економічного стану підприємств, інвестиційних видатків і кількості працівників. Спроможність підприємств збільшувати виробництво істотніше обмежують значні коливання курсу гривні щодо інших валют (63,6 % відповідей, найвищий рівень за весь період проведення опитувань), нестабільна політична ситуація (56,9 % відповідей) і занадто високі ціни на енергоносії (відзначили 56,4 % респондентів; збільшення на 6,3 в. п. порівняно з попереднім кварталом)».

Водночас «респонденти підвищили оцінки щодо зростання цін у наступні 12 місяців як на покупні товари і послуги, так і на продукцію власного виробництва. Подорожчання продукції власного виробництва найбільше обумовлюватимуть ціни на енергоносії (на думку 70,9 % респондентів) та обмінний курс (відзначили 68,0 % респондентів; найвищі оцінки з 2009 р.). Вплив вартості трудових ресурсів, попиту на продукцію, конкуренції та цін на світових ринках знизився».

Також «респонденти відзначили підвищення потреби в позикових коштах у наступні три місяці, водночас частка тих, хто планує брати банківські кредити, зменшилася (на 1,7 в. п. – до 35,0 %). Стримуючими чинниками, за оцінками респондентів, є більш жорсткі порівняно з попереднім періодом умови доступу до банківських кредитів (зокрема на 0,5 в. п. – до 68,8 % збільшилася частка респондентів, які відзначають занадто високі відсоткові ставки за кредитами), значні коливання курсу гривні (39,3 % відповідей, збільшення на 4,5 в. п.) та наявність інших джерел фінансування (у 25,5 % респондентів). Зросла частка респондентів, які планують отримати наступний кредит у гривні (до 88,0 % порівняно з 86,5 % у попередньому кварталі). Відсутність проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, зазначили 81,1 % респондентів».

Проаналізувавши динаміку ділових очікувань керівників українських підприємств на майбутні 12 місяців протягом 2014–2015 рр. можна помітити в цілому доволі чітку кореляцію погіршення цих очікувань і загострення військово-політичної ситуації в Україні та навколо неї. Так, найбільш песимістичні оцінки респондентів щодо зміни обсягів виробництва товарів і послуг в Україні на наступні 12 місяців припадали на періоди значної активізації бойових дій на Донбасі – на III квартал 2014 р. і на I квартал

2015 р. Аналогічні «негативні піки» («негативні максимуми») у III кварталі 2014 р. та I кварталі 2015 р. спостерігались при оцінці керівниками підприємств інвестиційних витрат їх підприємств і кількості працюючих на цих підприємствах у наступні 12 місяців.

Водночас динаміка цілого ряду інших оцінок більше залежала від перебігу суто економічної ситуації в Україні і не такою мірою зазнавала впливу рівня активності бойових дій на Донбасі. Ідеться, зокрема, про очікування керівників підприємств на наступні 12 місяців щодо зростання цін на товари і послуги в Україні в цілому; змін обмінного курсу гривні; цін на продукцію або послуги, які продають підприємства; витрат на одиницю виробленої продукції; витрат на оплату праці одного найманого працівника; потреб підприємств у позикових коштах у наступні три місяці тощо.

Наочним втіленням ділових очікувань є інвестиційна активність підприємств. Причому в Україні в цілому найбільший спад інвестиційної активності минулого року спостерігався у III кварталі, коли розпочалось масоване вторгнення регулярних частин російських збройних сил на Донбас і утворився сумнозвісний «Іловайський котел». У цей період у вітчизняному діловому середовищі спостерігались, мабуть, найбільш тривожні очікування щодо подальшого розвитку економічної ситуації в Україні. Підписання мінських угод стало сигналом про деяку стабілізацію економічної ситуації в країні. Правда, вже на дещо іншому рівні ділової активності. Утім, уже у IV кварталі 2014 р. порівняно з III кварталом цього ж року капітальні інвестиції в Україні навіть дещо зросли, хоча вони й були значно менші (у порівняльних цінах), ніж у IV кварталі 2013 р.

У ЗМІ доволі часто обговорюється загроза втечі іноземного капіталу з України у зв'язку із загостренням військово-політичної ситуації в нашій державі та навколо неї. Аналіз даних державної статистики показує, що у 2014–2015 рр. зміна обсягів прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в Україні, які обліковуються органами державної статистики та НБУ, відбувалась не лише за рахунок фізичного скорочення обсягів іноземного капіталу в нашій державі, а й через зміни в обліку цих інвестицій на непідконтрольних державній владі територіях України (Крим і частина Донбасу) і зміни курсу гривні до долара США та інших вільноконвертованих валют.

Загалом, динаміка зменшення обсягів ПІІ в Україні (у доларовому еквіваленті) була синхронною з девальвацією гривні. Зокрема, найбільші скорочення цих двох показників спостерігались у I і IV кварталах 2014 р. та у I кварталі 2015 р. Якщо ж аналізувати динаміку прямих іноземних інвестицій, які обліковуються Державною службою статистики України, то треба зазначити, що протягом 2014–2015 рр. в Україні найбільше номінальне скорочення таких інвестицій спостерігалось походженням з Белізу (–54,1 %), Російської Федерації (–48,7 %) та Кіпру (–38,6 %). Тоді як прямі інвестиції походженням з Німеччини за цей же період номінально скоротились на 13,8 %, а з Нідерландів – на 10,9 %. При цьому треба враховувати, що починаючи з II кварталу 2014 р. з державного статистичного обліку прямих іноземних інвестицій в Україні виключено тимчасово окуповану територію

АР Крим і м. Севастополя, а з I кварталу 2015 р. – ще й частину зони проведення антитерористичної операції на Донбасі. У Криму, зокрема, ще до його окупації доволі багато об'єктів перебувало у власності російського капіталу.

Тобто, певною мірою номінальне скорочення ПІІ в Україні відбулось через втрату суверенного контролю України над частиною її територій, а не внаслідок міжнародного визнаного переміщення цього майна за межі нашої держави. Певна частина іноземного майна могла бути фізично знищена внаслідок протиправних дій різних груп, як це мало місце із гіпермаркетом компанії «Метро Кеш енд Кері» минулого року в Донецьку. З іншого боку аналіз статистичних даних дає підстави вважати, що частина іноземних інвестицій все-таки пішла з тієї частини території України, яка нині реально перебуває під юрисдикцією української державної влади. Насамперед, це стосується російського та офшорного (який також, по суті, переважно український та російський) капіталу. Тоді як, наведений вище, приклад Нідерландів і Німеччини може говорити, що дійсно іноземний капітал, хіба що за виключенням російського, поки не надто поспішає йти з України.

Таким чином, з урахуванням наведеного вище, можна вважати, що реальне скорочення прямих іноземних інвестицій в Україні у 2014–2015 рр. було порівняно невеликим, а тим більш – значно меншим за їх номінальне зменшення, якщо аналізувати динаміку лише номінальних обсягів ПІІ у доларах США, що оприлюднюється Державною службою статистики України. Тому видається, що іноземний капітал в Україні поки займає вичікувальну позицію: накопичені тут активи зберігаються й функціонують без їх зростання, а нові прямі іноземні інвестиції в Україну поки не надходять. Вітчизняний же капітал, як зазначалось вище, більш-менш пристосувався до нових реалій, хоча й намагається функціонувати на нижчому рівні ділової активності.

Новітня вітчизняна історія переконує, що економічні очікування та настрої населення є потужним чинником, який впливає на розвиток фінансово-економічної ситуації в Україні. Тому цілком логічно звернутись до результатів відповідних соціологічних досліджень, що проводяться у нашій країні. Зокрема, й тих, яке щомісяця здійснює компанія GfK Ukraine. Ця компанія проводить соціологічні опитування, на підставі яких розраховує відповідні показники, що у кількісній формі характеризують динаміку різних аспектів споживчих настроїв населення України. Як повідомляється на сайті компанії GfK Ukraine «індекс споживчих настроїв (ІСН) в Україні визначають на підставі вибіркового обстеження домашніх господарств країни. Починаючи з квітня 2014 р. з дослідження «Споживчих настроїв» виключена Автономна Республіка Крим. У Донецькій та Луганській області опитування проводилися тільки на територіях, що контролюються Україною. Для визначення ІСН респондентам ставлять такі запитання:

1. Як змінилося матеріальне становище вашої сім'ї за останні шість місяців?
2. Як, на вашу думку, зміниться матеріальне становище вашої сім'ї

впродовж наступних шести місяців?

3. Говорячи про економічну ситуацію в країні загалом, ви вважаєте, що наступні 12 місяців будуть для економіки країни сприятливим чи несприятливим часом?

4. Як ви охарактеризували б наступні п'ять років – як сприятливий чи несприятливий час для економіки країни?

5. Як ви гадаєте, тепер загалом сприятливий чи несприятливий час робити великі покупки для дому?

За кожним із цих запитань визначають відповідний індекс:

- індекс поточного особистого матеріального становища (x1);
- індекс очікуваних змін особистого матеріального становища (x2);
- індекс очікуваного розвитку економіки країни впродовж найближчого року (x3);
- індекс очікуваного розвитку економіки країни впродовж найближчих п'яти років (x4);
- індекс доцільності робити великі покупки (x5).

Значення індексу обчислюють у такий спосіб: від частки позитивних відповідей віднімають частку негативних і до цієї різниці додають 100, щоб уникнути появи від'ємних величин. На підставі цих п'яти індексів визначають три сукупні індекси:

- індекс споживчих настроїв (ІСН) – середнє арифметичне індексів x1–x5;
- індекс поточного становища (ІПС) – середнє арифметичне індексів x1 і x5;
- індекс економічних очікувань (ІЕО) – середнє арифметичне індексів x2, x3, x4.

Значення індексів можуть змінюватися в межах від 0 до 200. Значення дорівнює 200 в тому разі, якщо всі громадяни позитивно оцінюють економічну ситуацію. Індекс дорівнює 100 тоді, коли частки позитивних і негативних оцінок однакові. Значення індексу менше 100 означає, що в суспільстві переважають негативні оцінки.

Для визначення індексу очікуваної динаміки безробіття (ІОДБ), індексу інфляційних очікувань (ІО) та індексу девальваційних очікувань (ІДО) респондентам ставлять такі запитання:

1. Як ви вважаєте, упродовж найближчих 12 місяців безробітних (людей, які не мають роботи й шукають її) буде більше, приблизно стільки само чи менше, ніж тепер?

2. Як, на вашу думку, змінюватимуться ціни на основні споживчі товари та послуги впродовж найближчих одного – двох місяців?

3. Як, на вашу думку, зміниться курс долара по відношенню до гривні впродовж найближчих трьох місяців?

Значення ІОДБ, ІО та ІДО обчислюють у такий спосіб: від частки відповідей, що говорять про зростання безробіття (інфляції, девальвації), віднімають частку відповідей, що говорять про зменшення безробіття (інфляції, девальвації), і до цієї різниці додають 100, щоб уникнути появи

від'ємних величин. Значення цих індексів можуть змінюватися в межах від 0 до 200. Наприклад, значення індексу дорівнює 200, якщо всі громадяни передбачають зростання безробіття (інфляції, девальвації).

Як показують, наприклад, дані дослідження споживчих настроїв в Україні, «у березні 2015 р. призупинилося падіння споживчих настроїв українців, що тривало протягом останніх чотирьох місяців. Індекс споживчих настроїв (ІСН) покращився на 0,7 в. п. до 41,8». Водночас «обвал індексу девальваційних очікувань відразу підштовхнув зменшення інфляційних очікувань та індексу доцільності великих покупок. Одночасно поліпшилися очікування щодо розвитку економіки як у найближчий рік, так і в найближчі п'ять років».

«Оцінка поточного становища погіршилися на 1,4 в. п. до значення 38,2. Складові цього індексу змінилися наступним чином:

- індекс поточного особистого матеріального становища (x1) залишився майже без змін і дорівнює 27,5;

- індекс доцільності робити великі покупки (x5) зменшився на 3,3 в. п. і дорівнює 48,9.

Очікування щодо розвитку економіки країни дорівнюють 44,2, що на 2,2 в. п. краще ніж у лютому. Складові цього індексу змінилися наступним чином:

- індекс очікуваних змін особистого матеріального становища (x2) додав 0,6 в. п. до значення 38,5;

- індекс очікуваного розвитку економіки країни впродовж найближчого року (x3) становить 30,8, що на 2,8 в. п. більше ніж у лютому;

- очікування розвитку економіки країни впродовж найближчих п'яти років (x4) покращилися на 3,1 в. п. до значення 63,2.

У березні тривав тренд до погіршення очікувань українців щодо можливого безробіття: індекс очікуваної динаміки безробіття дорівнює 163,3, що на 6,1 в. п. більше ніж у лютому. Одночасно покращилися очікування щодо можливої інфляції: індекс інфляційних очікувань втратив 6,7 в. п. і дорівнює 181. Також значно покращилися очікування українців щодо курсу гривні впродовж найближчих трьох місяців: індекс девальваційних очікувань впав відразу на 27,4 в. п. до значення 133,6».

Підсумовуючи результати чергового соціологічного опитування, фахівці GfK Ukraine зазначають, що «у березні 2015 р. було зафіксовано такі ключові тенденції:

У березні індекс споживчих настроїв дещо зріс після чотирьох поспіль місяців падіння. Обвал індексу девальваційних очікувань відразу на 27 в. п. підштовхнув зменшення інфляційних очікувань на сім пунктів та індексу доцільності великих покупок – на три пункти. Одночасно на три пункти поліпшилися очікування щодо розвитку економіки як у найближчий рік, так і в найближчі п'ять років, хоча зросли й очікування щодо безробіття.

Як це завжди відбувається в періоди зменшення девальваційних очікувань, споживчі настрої здебільшого поліпшилися в більш заможних громадян і мешканців великих міст.

Водночас, на фоні заходів, спрямованих на зменшення дефіциту Пенсійного фонду, настрої респондентів у віці 60 років і більше погіршилися на три пункти.

Також у березні споживчі настрої дещо вирівнялися в регіональному розрізі – поліпшилися на Сході та Півночі, погіршилися на Заході та в Центрі».

На думку аналітиків GfK Ukraine «перемир'я на Донбасі та стабілізація курсу гривні та споживчих цін після стрибка в лютому зупинили падіння споживчих настроїв. Збереження цих чинників на тривалий час дозволить відновити ділову активність і забезпечити зростання споживчого оптимізму». І з таким висновком важко не погодитись. Проблема полягає лише у тому як зберегти дію цих чинників на тривалий час».

А «у квітні 2015 р. індекс споживчих настроїв становив 41,4, що на 0,4 в. п. гірше ніж у березні. Оцінка поточного становища погіршилася на 2,2 в. п. до значення 36,1. Складові цього індексу змінилися наступним чином:

- індекс поточного особистого матеріального становища втратив 4,6 в. п. і дорівнює 23;

- індекс доцільності робити великі покупки залишився майже без змін і дорівнює 49,1, що на 0,2 в. п. краще ніж у березні.

Очікування щодо розвитку економіки країни дорівнюють 45, що на 0,8 в. п. краще ніж у березні. Складові цього індексу змінилися наступним чином:

- індекс очікуваних змін особистого матеріального становища залишився на рівні березневого показника та дорівнює 38,7;

- індекс очікуваного розвитку економіки країни впродовж найближчого року становить 33,1, що на 2,3 в. п. більше ніж у березні;

- очікування розвитку економіки країни впродовж найближчих п'яти років також не змінилися та мають значення 63,1.

У квітні поліпшилися очікування українців щодо можливого безробіття: індекс очікуваної динаміки безробіття дорівнює 159,5, що на 3,9 в. п. менше березневого показника. Одночасно тривало покращення очікувань щодо можливої інфляції: індекс інфляційних очікувань втратив 2,5 в. п. і дорівнює 178,5. Також дещо покращилися очікування українців щодо курсу гривні впродовж найближчих трьох місяців: індекс девальваційних очікувань втратив 1 в. п. до значення 132,6».

Аналітики GfK Ukraine наголошують, що «зростання цін негативно відображається на поточному матеріальному становищі громадян, водночас дещо покращуються економічні очікування. Подальша динаміка споживчих настроїв здебільшого буде залежати від того, наскільки урядові та НБУ вдасться стримувати інфляцію заходами жорсткої фіскальної та монетарної політики, не зашкоджуючи відновленню ділової активності».

До висновків аналітиків GfK Ukraine варто додати ще деякі зауваження. Насамперед, треба звернути увагу на розбіжності в оцінці населенням України свого поточного матеріального стану та перспектив розвитку

економічної ситуації в нашій державі. Останні були оптимістичнішими за оцінки поточного матеріального стану респондентів. Зазначене збільшення розбіжностей між оцінками українцями свого поточного матеріального стану та їх очікуваннями щодо майбутньої ситуації у державі сигналізує, мабуть, про деяке, поки доволі слабке та нестійке зростання оптимістичних очікувань у суспільстві.

Водночас зниження інфляційних й, особливо, девальваційних очікувань сприяє зміцненню гривні щодо долара США та євро, що й підтверджується останнім часом результатами торгів на міжбанківському валютному ринку, а також перевищенням обсягів продажу населенням іноземної валюти (насамперед доларів США) над її купівлею. Якщо військова ситуація на Донбасі найближчим часом не загострюватиметься, то зазначене зниження девальваційних та інфляційних очікувань може створити певні передумови для зменшення обсягів заощаджень населення поза вітчизняною банківською системою та залучення додаткових коштів до товарно-грошового обігу в Україні у найближчому майбутньому. Тим більш, що певні сигнали в цьому плані вже є.

Аналіз результатів досліджень компанії GfK Ukraine показує, що на оцінку респондентами як поточної ситуації, так і перспектив економічного розвитку в Україні дуже сильний вплив справляли події на Донбасі. Значне погіршення оцінок населення України, і, відповідно, й індексів споживчих настроїв, спостерігалось саме під час загострення військового конфлікту на Донбасі (серпень 2014 р., грудень 2014 р. – лютий 2015 р.). А встановлення перемир'я та підписання відповідних угод (Мінськ-1, Мінськ-2) дещо поліпшувало очікування населення України на майбутнє. Правда, зазначені поліпшення настроїв були незначними, а після перших мінських угод, ще й нетривалими. Чи будуть тривалими поліпшення очікувань населення, започатковані у березні 2015 р., покаже майбутнє.

Що ж стосується оцінок населенням України свого поточного матеріального стану, то, поряд із ситуацією на Донбасі, значний вплив на них справляв перебіг девальваційних та інфляційних процесів в Україні. З доволі високим ступенем імовірності можна вважати, що поточного року суто економічні чинники навіть більше за військово-політичні впливатимуть на оцінку населенням України свого матеріального становища. Звичайно, якщо не станеться радикального загострення військового конфлікту на Донбасі, оскільки до його нинішнього доволі млявого перебігу українське суспільство у соціально-психологічному плані здається вже адаптувалось. Утім, враховуючи подальший розвиток російсько-американського політичного діалогу, який нещодавно продовжився у Сочі (Росія), радикальне загострення військового конфлікту на Донбасі, принаймні найближчими місяцями, малоймовірно.

Це дає підстави розраховувати на деяке поліпшення оцінок українцями економічної ситуації в нашій державі, а відтак – і на певну активізацію товарно-грошового обігу в Україні, збереження тенденції до стабілізації гривні, а можливо й навіть – на деяке реальне (тобто без курсової переоцінки

депозитів в іноземній валюті) зростання обсягів депозитів населення у вітчизняних банках. Адже ще у березні поточного року спостерігалось зменшення депозитів домашніх господарств як у національній, так і в іноземній (тобто без перерахунку їх у гривню відповідно до зміни обмінного курсу) валютах, зокрема строком від одного року до двох років. А вже у квітні, як повідомляється на сайті Національного банку, уперше з початку року обсяг депозитів у національній валюті на рахунках фізичних осіб збільшився на 2,4 % (з початку року вони зменшилися на 7,8 %) – до 180,7 млрд грн, хоча кошти на депозитних рахунках населення в іноземній валюті ще продовжували скорочуватись (на 2 %). У травні ж вклади фізичних осіб у банках зменшилися на 1,2 % (з початку року на 8,9 %) – до 178,5 млрд грн. Однак обсяг депозитів фізичних осіб у національній валюті без урахування коштів у банках, які визнано неплатоспроможними та перебувають у стадії ліквідації, у травні збільшився на 2 % – до 163,0 млрд грн. Мабуть, українці вже не так, як раніше бояться втратити свої кошти у банках, але ще не вважають достатньо вигідним зберігати свої заощадження в іноземній валюті у вітчизняних банках.

Узагалі, як наголошувалось вище, динаміка реальних сум коштів (тобто без перерахунку у гривню депозитів у іноземній валюті відповідно до чинного обмінного курсу) на депозитних рахунках домашніх господарств у банках України є важливим і надійним індикатором реальних економічних очікувань українців. До березня 2015 р. реальні суми коштів на депозитних рахунках домогосподарств (населення) скорочувались. Правда, цього року темпи такого процесу були доволі усталеними, хоча й відносно невеликими. Тому поки важко говорити чи вже повною мірою адаптувалася господарська поведінка пересічних українців до реалій функціонування вітчизняної економіки у нових умовах російської «гібридної» агресії. Правда, можна припустити, що до більш-менш усталеної військово-політичної ситуації фінансово-економічна поведінка населення України, загалом, уже призвичаїлась. З цього випливає вже інше обґрунтоване припущення: якщо найближчим часом не буде якихось економічних чи військово-політичних шоків, то й не буде підстав для поширення панічних настроїв серед українців. Відповідно, господарська поведінка населення поступово почне сприяти поліпшенню фінансово-економічної ситуації в Україні.

2. Оцінка перспектив розвитку фінансово-економічної ситуації в Україні

Проведений вище аналіз дає підстави для деяких узагальнень, що слугуватимуть відправними пунктами для оцінки перспектив розвитку фінансово-економічної ситуації в Україні. Поки й надалі зберігатиметься вельми висока ступінь невизначеності щодо умов розвитку цієї ситуації. Утім, як зазначалося вище, підприємці й населення України, а також, мабуть, значна частина наших іноземних партнерів, уже певною мірою пристосувалися до здійснення економічної діяльності в умовах бойових дій на Донбасі, зокрема, та «гібридної війни» Росії проти України взагалі. Тому можна припустити, що суто військові чинники у найближчому майбутньому

меншою мірою, ніж раніше впливатимуть на розвиток фінансово-економічної ситуації в Україні. Натомість, може помітно посилитись вплив економічних і соціальних чинників на розвиток цієї ситуації.

Зокрема, останнім часом дедалі більшого розголосу набуває питання умов погашення українського зовнішнього боргу. Адже конкретні умови його розв'язання, враховуючи значні обсяги боргу, потужно впливатимуть на розвиток фінансово-економічної ситуації в Україні протягом цілого ряду років у майбутньому. Зокрема, прем'єр-міністр України А. Яценюк заявив: «Фінансова допомога від міжнародних партнерів для України на чотири роки становить 25 млрд дол. Із цієї суми на виплату зовнішніх боргів ми можемо використовувати максимум 15 млрд дол. Тобто на чотири роки в нас є 15 млрд дол., а віддати потрібно 30 млрд дол. зовнішніх боргів і ще 17 млрд дол. внутрішніх».

Поки ж, як повідомляють ЗМІ, існують доволі вагомі розбіжності в позиціях України та кредиторів щодо умов погашення українського боргу. Міністерство фінансів України розпочало консультації з кредиторами щодо умов погашення українського боргу в березні і розраховувало досягти вирішення цієї проблеми протягом двох місяців. Українська сторона розраховує за підсумками переговорів збільшити терміни виплат боргів, зменшити відсотки, а також списати частину боргів. Україна очікує на економію коштів у сумі 15,3 млрд дол. США за результатами переговорів з кредиторами, у тому числі очікується заощадити 5,2 млрд дол. у 2015 р., 3,4 млрд дол. – у 2016 р., 4,4 млрд дол. – у 2017 р. і 2,3 млрд дол. – у 2018 р. Причому свого часу Прем'єр-міністр А. Яценюк заявляв, що повинні бути реструктуризовані зобов'язання України на 23 млрд дол.

А міністр фінансів України Н. Ярецько в інтерв'ю німецькому виданню *Handelsblatt* заявила, що переговори про реструктуризацію частини зовнішнього боргу України тривають «складніше, ніж очікувалося». Вона вірить, що переговори завершаться успішно і закликала кредиторів України якомога швидше досягти компромісу з цього питання. Міністр виключила ймовірність того, що переговори можуть провалитися, і підкреслила: «Національне банкрутство не є опцією». Ще раніше Міністерство фінансів України виступило з різкою заявою, якою поставило під сумнів прозорість, оперативність і сумлінність комітету найбільших кредиторів, і зазначило, що «стурбоване підходом комітету кредиторів» і «відсутністю готовності брати участь у переговорах».

Зі свого боку власники українських боргів не проти переглянути механізм погашення кредитів, але категорично відмовляються списати частину українського боргу. Як повідомив сайт «Економічна правда», комітет приватних кредиторів України, які контролюють боргові зобов'язання України на суму 8,9 млрд дол., наполягає на переговорах про реструктуризацію цінних паперів країни в рамках спрямованої ним до Міністерства фінансів пропозиції. Комітет у квітні «надав короткий опис узгодженої реструктуризації, а 9 травня – її детальний план. Комітет не бачить причин, чому одразу ж не почалося предметне обговорення цього

важливого питання», – йдеться в повідомленні ЗМІ.

Водночас 19 травня Верховна Рада схвалила два законопроекти Кабінету Міністрів, що надають уряду право запроваджувати мораторій на виплату по боргах перед зовнішніми комерційними кредиторами для захисту національних інтересів. Урядова ініціатива, підтримана Верховною Радою, як зазначають оглядачі деяких ЗМІ, теоретично повинна зробити кредиторів більш зговорливими. Деякі українські економісти вважають, що дефолт у його традиційному виді Україні не загрожує. Шанси на те, що уряд дійсно піде до кінця й скористається правом запровадити мораторій на виплату боргів, вкрай малі, вважає С. Фурса, фахівець відділу продажів боргових цінних паперів компанії Dragon Capital. «Це елемент тиску в переговорах із кредиторами. І, на жаль, самі кредитори це теж розуміють. Так що нічого страшного не відбудеться. Якись домовленості будуть у будь-якому випадку. Питання в тому, чи переможе Україна й чи доб'ється вона списання частини боргу, або ж переможуть кредитори й Україні дістанеться лише пролонгація виплат по боргах», – говорить експерт.

Якщо ж Україна таки піде до кінця й застосує право на мораторій, урятувати її від девальвації й інших неприємних наслідків традиційного дефолту зможе МВФ, вважає О. Жолудь, аналітик Міжнародного центру перспективних досліджень. За його словами, саме МВФ наполягає на списанні Україні частини боргу в сумі 15 млрд дол. за чотири роки, з яких 5 млрд дол. – уже цього року. «Формально відмова платити по боргах виглядає як дефолт, оскільки дефолт – це невиконання взятих на себе зобов'язань. Але МВФ підтримує списання нами частини боргу, а значить МВФ підтримає нас у цім починанні. Дефолт – це коли ми більше не зможемо позичати, але, якщо МВФ нас підтримає [продовжить фінансування], фактичного дефолту не відбудеться», – говорить аналітик.

Як повідомили нещодавно ряд ЗМІ, МВФ заявляє про можливість надання Україні другого траншу навіть без досягнення домовленостей про реструктуризацію боргів із приватними кредиторами. «Головною вимогою МВФ залишається виконання зобов'язань України перед фондом, тому, навіть якщо Україна не досягне домовленостей щодо реструктуризації боргів перед приватними кредиторами, фонд все одно має можливість продовжити кредитувати українську економіку», – заявив заступник директора-розпорядника фонду Д. Ліптон. Трохи згодом з аналогічною заявою виступила й голова МВФ К. Лагард. Як відомо, раніше МВФ заявляв, що продовжить кредитувати економіку України лише після реструктуризації державного боргу. Така зміна у ставленні МВФ до кредитування України посилює позиції нашої держави в перемовинах із приватними кредиторами з питання реструктуризації нашого державного боргу. За словами міністра фінансів України Н. Ярецько, вона очікує від МВФ на виділення в липні наступного траншу кредиту в розмірі 1,7 млрд дол., незалежно від результатів перемовин із кредиторами з питання реструктуризації боргів.

Причому позиція української сторони щодо умов погашення зовнішніх боргів знаходить підтримку на Заході не лише з боку МВФ. Зокрема, у ЗМІ

повідомлялося, що голова Міністерства фінансів США Д. Лью запевнив Прем'єр-міністра України А. Яценюка в підтримці України з питання реструктуризації комерційних боргів. А колишній міністр фінансів США Л. Саммерс при президентові Б. Клінтоні розкритикував егоїстичну та неконструктивну позицію міжнародних кредиторів України, призвав їх списати українські борги, а нашій країні порадив готуватися до дефолту. «В Україні при владі зараз найбільш націлена на реформи команда, починаючи з отримання країною незалежності в 1991 р. Вона продемонструвала справжню політичну мужність у боротьбі з корупцією й стрімко просувається шляхом скорочення енергетичних субсидій, через які бюджет втрачає величезні кошти», – написав Л. Саммерс у своїй статті для британської газети The Financial Times. Проти полегшення боргового тягаря України заперечують кредитори, справами яких відає американська інвестиційна компанія Franklin Templeton, а також ряд керуючих інвестиційними фондами США, пише Л. Саммерс.

У цілому, аналіз повідомлень ЗМІ показує, що нині йде «війна нервів» у питанні реструктуризації державного боргу України перед приватними кредиторами. І на сьогодні існує доволі висока ймовірність того, що приватним кредиторам доведеться йти на певні поступки. Утім, конкретні параметри цих поступок, а, відтак, і їх вплив на розвиток фінансово-економічної ситуації в Україні поки обчисленню не підлягають.

На окрему увагу заслуговує проблема виконання Україною боргових зобов'язань перед Російською Федерацією. Ідеться, зокрема, про 3 млрд дол. позики, отриманої Україною на підставі домовленостей президентів В. Путіна та В. Януковича. Президент Росії В. Путін нещодавно на нараді зі своїм урядом заявив, що РФ не вимагає дострокового погашення цього боргу на прохання України і МВФ. Хоча, за його словами, Росія вже давно має право вимагати дострокового погашення, оскільки держборг України перевищив 60 % ВВП, оскільки «не бажає посилювати і без того складну економічну ситуацію у наших партнерів і сусідів». А міністр фінансів РФ А. Силуанов повідомив, що «до цього моменту Україна виконувала свої зобов'язання з обслуговування боргу... Останній такий платіж був у лютому поточного року, наступний платіж має бути 20 червня в розмірі 75 млн дол.», – сказав А. Силуанов. За його словами, якщо після рішення Верховної Ради Україна припинить сплачувати, то Москва звернеться до суду. А прем'єр-міністр Росії Д. Медведев на нараді з президентом В. Путіним сказав, що для РФ «небайдужа не лише доля суверенного боргу, але й доля комерційної заборгованості – це близько 25 млрд дол.» За його словами, значна частина цих позик була надана Україні з боку російських комерційних банків, де основним акціонером є держава. Путін доручив Медведеву взяти під контроль виплату Україною боргу в 3 млрд дол. за євробондами, повідомляють ЗМІ.

Усе це нагадує гру в «злого і доброго слідчих» на полі міжнародної дипломатії. Утім, за умов фактичної військової агресії Росії проти України питання погашення українською стороною російських позик може набутися

вельми специфічного внутрішньополітичного значення й, не виключено, навіть спровокувати певну внутрішньополітичну кризу. Адже в інформаційному просторі українського суспільства вельми популярним є питання отримання через механізми міжнародного права від Росії компенсації за збитки отримані Україною внаслідок російської агресії. Тому не виключено, що питання погашення Україною боргу перед Росією врешті-решт розглядатись у міжнародних судах. Причому оцінювати ймовірні результати його вирішення поки не видається можливим. Російська сторона все це, звичайно, усвідомлює і тому, як бачимо, проводить відповідну пропагандистську кампанію, розраховану, вочевидь, насамперед, на власне населення.

Причому останні повідомлення в ЗМІ дають доволі вагомі підстави вважати, що справа йде саме до вирішення через суд питання погашення російського кредиту, наданого свого часу Україні на підставі домовленостей президентів В. Путіна та В. Януковича. Так, у відповідь на інформацію у ЗМІ про те, що Україна може припинити обслуговування цього боргу, заступник міністра фінансів РФ С. Сторчак заявив, що Росія 22 червня чекає на погашення Україною купона на 75 млн дол. за єврооблігаціями загальним обсягом 3 млрд дол. Він повідомив, що РФ та Україна не контактують з питання обслуговування та погашення цього випуску євробондів. За його словами, будь-який неплатіж з українського боку означатиме подію дефолту.

Велика увага ЗМІ та суспільства в цілому до проблем зовнішньої заборгованості цілком закономірна. Адже умови погашення українського зовнішнього боргу через механізми грошового обігу визначатимуть параметри цілого ряду економічних процесів, що потужно впливатимуть на структуру видатків державного бюджету, курс гривні, вартість кредитів, доходи населення тощо. Зокрема, у 2015 р. на обслуговування державного боргу з державного бюджету передбачено витратити 74,66 млрд грн, що в 1,5 раза більше від показника 2014 р. При цьому, згідно з опублікованими додатками до закону про державний бюджет на 2015 р., на витрати з обслуговування державного боргу припадає майже половина цього річних загальнодержавних витрат міністерства фінансів України. За таких обставин економія коштів, яку українська сторона хоче отримати в результаті перемовин з кредиторами щодо обслуговування українського зовнішнього боргу (звичайно, у разі досягнення цієї мети) буде вагомим чинником поліпшення фінансово-економічної ситуації в Україні.

Проведений вище аналіз засвідчив наявність потужних потенційних військово-політичних і соціально-економічних чинників, від комбінації та сили впливу яких залежатиме характер і параметри розвитку української економіки у 2015–2016 рр. Причому однозначно й точно оцінити перспективну комбінацію та силу впливу зазначених факторів на сьогодні неможливо. Через таку невизначеність умов розвитку вітчизняної економіки найефективнішим засобом оцінки її перспектив виступає поліваріантний соціально-економічний прогноз. Останнім, власне, і послуговуються як державні органи, так і незалежні експерти.

Як повідомлялося у ЗМІ, раніше Кабінет Міністрів представив три сценарії розвитку економіки України у 2015 р. Оптимістичний та середній сценарії прогнозу припускають падіння економіки України в діапазоні від 5,5 до 8,6 % при інфляції, відповідно, у діапазоні від 26,7 до 38,1 %. А за найбільш песимістичним сценарієм падіння економіки України становитиме 11,9 % при інфляції в 42,8 %. Прогнозний рівень безробіття в 2015 р. становить 10,2 % за оптимістичним сценарієм і 11,5 % – за песимістичним. Також, за оптимістичним сценарієм урядового прогнозу очікується зростання ВВП України в 2016 р. на 2 %, тоді як за песимістичним сценарієм, наголошується у ЗМІ, прогнозується уповільнення темпів падіння економіки нашої держави в 2016 і 2017 рр. до 7 і 3 %, відповідно. Прогнозні показники інфляції за песимістичним сценарієм становлять 16,4 % у 2016 р. та 9,7 % у 2017 р.

Ще порівняно недавно перспективні оцінки вітчизняної економіки з боку державних чиновників та деяких міжнародних організацій, як правило, перебували в межах параметрів оптимістичного та середнього варіантів урядового прогнозу. Так, під час роботи Міжнародної конференції на підтримку реформ в Україні міністр фінансів Н. Яресько акцентувала увагу на поміркованому варіанті економічного прогнозу, сказавши, що Міністерство фінансів України очікує падіння економіки країни за підсумками 2015 р. на 5,5 % при інфляції близько 30 %. За прогнозами НБУ, уже у II кварталі 2015 р. падіння ВВП по відношенню до аналогічного кварталу попереднього року сповільниться до 10,2 %, у III – до 5,7 %, а в IV зростання становитиме 2 %. Зі свого боку Національний банк України прогнозує, що падіння ВВП нашої держави за підсумками 2015 р. становитиме 7,5 %. Нагадаємо, що за підсумками 2014 р., згідно з даними Держстату, ВВП України скоротився на 6,8 %, а у I кварталі цього року порівняно з аналогічним періодом минулого року – на 17,6 %.

Також, як заявила наприкінці квітня голова Національного банку В. Гонтарева під час зустрічі з віце-президентом Європейської комісії В. Домбровскісом, НБУ планує наростити офіційні міжнародні резерви до кінця 2019 р. до 38,4 млрд дол. США. «За її словами, зважаючи на стабілізацію грошово-кредитного ринку, Національний банк матиме змогу поповнювати свої золотовалютні резерви, які до кінця 2015 р. мають становити 18,3 млрд дол., а впродовж наступних чотирьох років – зрости до 38,4 млрд дол.». Причому наприкінці травня голова НБУ прогнозувала збереження стабільної ситуації на українському валютному ринку й можливість утримання курсових параметрів, закладених у програмі співробітництва з МВФ, якою передбачено середньорічний курс української національної валюти на рівні 21,7 грн/дол. США.

Водночас у ЗМІ наголошувалось, що «ключовий кредитор України – Міжнародний валютний фонд – у своєму щорічному економічному огляді Economic Outlook 2015 від 15 квітня зберіг свій колишній прогноз падіння економіки за підсумками 2015 р. на 5,5 %, але при цьому погіршив прогноз інфляції до 33,5 з 27 %, прогнозованих раніше». Зі свого боку Світовий банк

очікує відновлення економіки України після падіння, починаючи з 2016 р., коли можливе зростання ВВП до 2 %, за умов стабілізації ситуації на сході країни, відновлення банківської системи та подальшої реалізації українською владою реформ. При цьому оглядачі ЗМІ нагадували, що свого часу «Світовий банк погіршив прогноз падіння економіки України в 2015 р. до 7,5 з 2,3 %, озвучених у січні цього року». Також у середині травня Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) «погіршив оцінку спаду українського ВВП з 5 до 7,5 %, що відповідає оновленим прогнозам української влади. Однак, на думку ЄБРР, наступного року українська економіка може зрости на 3 %».

У цілому більш обережних, більш песимістичних оцінок майбутньої динаміки української економіки дотримуються іноземні приватні фінансові та аналітичні структури. Так, у середині травня ЗМІ повідомили, що Raiffeisen Research (дочірня структура Raiffeisen Bank International) прогнозує прискорення падіння валового внутрішнього продукту України в 2015 р. до 10 % порівняно з 6,8 % у 2014 р. Експерти Raiffeisen допускають відновлення зростання економіки країни в 2016 р. на рівні близько 1,5 %. А трохи раніше в своєму кварталному огляді фінансових ринків аналогічний «прогноз динаміки ВВП України дали експерти ING: прискорення падіння економіки до 10 % в поточному році і невелике зростання на 1,5 % у наступному». Зі свого боку аналітики американського банку Morgan Stanley наприкінці квітня прогнозували спад економіки України у 2015 р. на рівні 6,3 % ВВП при інфляції 44,6 %. На їхню думку, до кінця цього року курс гривні до долара США впаде до рівня 25 грн/дол. Ослаблення гривні укупі з поглибленням рецесії призведе до зростання державного боргу щодо ВВП і перевищення меж, визначених МВФ (71 % ВВП), повідомляє Morgan Stanley.

Вельми гнучкі формулювання прогнозу українського ВВП свого часу обнародували аналітики міжнародного рейтингового агентства Fitch, які визначали лише мінімальний рівень падіння економіки України в 2015 р. – не менш як 5 %. А інше міжнародне рейтингове агентство Standard & Poor's Ratings у квітні цього року прогнозувало падіння економіки України за підсумками 2015 р. на 7,5 %, припускаючи при цьому ймовірність економічного зростання в нашій країні у 2016 р. на 2 % з можливістю подальшого посилення зростання ВВП України у 2017 р. до 3,5 % і у 2018 р. – до 4 %. При цьому, за прогнозами агентства, рівень державного боргу України у 2015 р. становитиме до 93 % ВВП, а до 2018 р. – знизиться до 82,6 % ВВП.

Утім, як повідомили деякі ЗМІ на початку травня, аналітики 14 українських банків і брокери допускають підвищення інфляції до 36 % у 2015 р. У квітні аналітики прогнозували річну інфляцію на рівні 31,8 %, але їх прогноз погіршився, після того як індекс споживчих цін підскочив до 45,8 % у річному численні. Зі свого боку О. Жолудь повідомив, що до виходу останніх даних Держстату України Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД) прогнозував інфляцію за підсумками поточного року на рівні 31,8 %. А тепер імовірний її перегляд у бік підвищення, але навряд чи

істотно – приблизно до 33–34 %. Після високоінфляційного першого півріччя МЦПІ очікує доволі стрімкого загасання інфляції в другій половині поточного року, зазначив експерт. При цьому він вважає, що за підсумками року найбільш сильним буде підвищення цін на адміністративно регульовані тарифи (газ, електроенергія, вода). Водночас істотного подорожчання імпортованих товарів у майбутньому О. Жолудь не прогнозує.

А професор Києво-Могилянської академії О. Мертенс вважає, що багато факторів у прогнозах уряду не враховані. Наприклад, на його думку, інфляція пропозиції: бізнес закладає більш високі ціни, зарплати у свої розрахунки й у такий спосіб інфляція сама себе підштовхує, виходить ефект доміно. Також найважливіше питання, яке не враховане і поки не може бути враховане у прогнозах – це те, чим закінчатся переговори з реструктуризації зовнішніх боргів. «Це критичне питання, яке сильно впливає на стабілізацію платіжного балансу», – говорить О. Мертенс. Реструктуризація – фундаментальний фактор, без якого робити прогноз інфляції й курсу валют узагалі не має сенсу.

До наведеного варто додати зауваження зі статті Ю. Сколотяного та Ю. Самаєвої у газеті «Дзеркало тижня» про те, що «МВФ же не раз давав зрозуміти, що Україні не досягти фінансової рівноваги без скорочення боргових зобов'язань, а його функціонери (як уже вище згадувалося) спеціально прописали таку умову в Меморандумі з Києвом. Є і більш делікатна обставина, – уклавши останню угоду, він перевищив припустимий ризик на такого, як Україна, позичальника, про що говорить власний висновок його експертів (Assessment of the Risks to the Fund and the Fund's Liquidity Position, March 6, 2015)». «Отже, у забезпеченні платоспроможності України зацікавлений більш, ніж звичайно», – роблять висновок автори статті (*Дзеркало тижня*. – 2015. – № 18. – С. 6).

Однак останнім часом прогнози розвитку української економіки з боку ряду організацій та експертів стали більш песимістичними. Так, у травневому консенсус-прогнозі розвитку економіки України, оприлюдненому на сайті Міністерства економічного розвитку й торгівлі, аналітики ряду державних інститутів і неурядових організацій погіршили прогноз падіння реального валового внутрішнього продукту України у 2015 р. порівнянно з грудневими оцінками до 8,3 %. Згідно зі звітом, прогноз інфляції (грудень до грудня) на 2015 р. погіршено до 48,4 %, курсу гривні – до 23,65 грн/дол. (у середньому на рік) і до 24,97 грн/дол. (на кінець року). Консенсус-прогноз зростання ВВП на 2016 р. становить 0,7 % при уповільненні інфляції до 14,8 % і 25,37 грн/дол. (у середньому на рік) і 25,62 грн/дол. (на кінець року). А згідно з оновленим прогнозом НБУ інфляція в Україні у 2015 р. становитиме 45–50 %, у 2016 р. – сповільниться до 10–12 %, а у 2017 р. – до 7 %. Водночас МВФ наприкінці травня за підсумками переговорів із представниками української влади погіршив прогноз падіння ВВП країни цього року до 9 %, а інфляції – до 46 %.

Загалом, як бачимо, оцінки параметрів розвитку української економіки у 2015 р. і на подальшу перспективу з боку міжнародних та експертних

організацій і приватних фахівців фактично, так чи так, перебувають у межах параметрів, представлених у згаданих вище, трьох прогнозних сценаріях Кабінету Міністрів України. Хіба що, прогнозні оцінки комерційних структур і приватних експертів мають дещо більш песимістичний характер, порівняно з урядовими оцінками та оцінками міжнародних організацій. Така позиція приватних суб'єктів може пояснюватись їх прагненням застрахуватись від ризиків при здійсненні підприємницької діяльності в Україні за умов високого ступеня невизначеності розвитку фінансово-економічної ситуації у майбутньому.

Проведений вище аналіз показав, що головними факторами, які обумовлюють високий ступінь невизначеності розвитку фінансово-економічної ситуації в Україні на перспективу є події на Донбасі та умови подальшого обслуговування українських боргових зобов'язань, насамперед зовнішніх державних боргів. Причому вага впливу на розвиток фінансово-економічної ситуації в Україні поступово зміщується від військово-політичних чинників у бік економічних, чи навіть – соціально-економічних.

Якщо в цьому контексті оцінювати ймовірність загострення військово-політичної ситуації на Донбасі, то вона майже повністю визначається поведінкою Росії, яка матеріально та фінансово забезпечує діяльність місцевих сепаратистів. Утім, згідно з прогнозами як російських, так й іноземних експертів, російську економіку цього року й, мабуть, наступного очікує спад. Головні причини цього – зниження цін на енергоносії та інші сировинні товари російського експорту та міжнародні економічні санкції проти Росії через її агресивну політику щодо України. За таких обставин видається малоімовірним, що Росія вдаватиметься до сприяння ескалації воєнних дій на Донбасі.

Що ж стосується умов розв'язання проблеми української зовнішньої державної заборгованості, то тут ситуація з точки зору прогнозування її розвитку дещо складніша й заслуговує, загалом, на окреме спеціальне дослідження. Однак практика підприємницького та державного управління показує, що за певних обставин управлінські рішення доводиться приймати навіть за умов неповної інформації щодо об'єкту управління. У нашому випадку – умов розв'язання проблеми української зовнішньої державної заборгованості.

Вище вже зазначалось, що Україна в цьому питанні фактично може розраховувати на певну підтримку з боку МВФ та деяких політичних сил Заходу. Правда, у деяких вітчизняних ЗМІ висловлюється думка, що західні кредитори у будь-якому випадку не вибачатимуть Україні жодних боргів. Утім, за нинішньої міжнародної ситуації така позиція теж видається не надто реалістичною. Тому більш імовірним видається компромісний варіант розв'язання боргової проблеми. Хоча, звичайно, говорити про конкретні параметри ймовірного компромісу нині зарано.

У зв'язку з цим, як робочу гіпотезу для подальшого аналізу на нинішньому етапі найбільш імовірними можна вважати середні за значенням оцінки на 2015–2018 рр. як з боку Кабінету Міністрів України, так і з боку

інших організацій та експертів. Тобто, найбільш імовірним у 2015 р. можна вважати, наприклад, скорочення реального ВВП України на 7,5–8 % при інфляції у межах 30–33 %. Відповідно, реальний ВВП України у 2016 р. не скорочуватиметься, але й не зростатиме. А зростання реального ВВП на 3–4 % імовірно вже у 2017 р. Середньорічний курс української національної валюти у 2015 р. навряд чи сильно відрізняться від рівня 21,7 грн/дол. США, закладених у програмі співробітництва з МВФ. Середньорічний обмінний курс 25 грн/дол. США на 2015–2016 рр. можна вважати найнижчим з імовірних. Однак, звичайно, у будь-якому випадку всі прогнози фінансово-економічної ситуації в Україні вимагатимуть перегляду після того, як будуть з'ясовані конкретні умови погашення українського державного боргу (*При підготовці цієї роботи були використані такі джерела інформації: Державна служба статистики (<http://www.ukrstat.gov.ua>); Національний банк України. Офіційне інтернет-представництво (<http://www.bank.gov.ua>); Україна: перспективи розвитку (Консенсус-прогноз). – 2015. – Вип. 38 / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (www.me.gov.ua); Дзеркало тижня. – 2015. – № 18; Дзеркало тижня (<http://dt.ua>). – 2015. – 8, 14, 15, 30.04; 14, 15, 18.05; 10.06; Економічна правда (<http://www.epravda.com.ua>). – 2015. – 12.01; 10, 16, 28, 29, 30.04; 7, 20, 21, 22.05; 6, 11, 12, 13.06; Західна інформаційна корпорація (<http://zik.ua/ua>). – 2015. – 30.04; 5, 14, 15.05; Левый берег (<http://lb.ua>). – 2015. – 2.04; Минпром (<http://minprom.ua>). – 2015. – 8, 10.04; Новое время страны (<http://nv.ua>). – 2015. – 16.03; 17–19.05; 9.06; Укррудпром (<http://ukrrudprom.ua>). – 2015. – 7, 9.04; 9 –11.06; Факты. ICTV (<http://fakty.ictv.ua>). – 2015. – 19.05; Четверта Влада (<http://4vlada.net>). – 2015. – 5, 30.03; GfK Ukraine (http://www.gfk.ua/public_relations/press); GlavPost.Com (<http://glavpost.com>). – 2015. – 7, 8.04; Informator.lg.ua (<http://informator.lg.ua>). – 2015. – 5, 9.04; 6.05).*

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Голова Верховної Ради України В. Гройсман вважає, що робота парламенту в літній період має бути організована таким чином, аби вчасно приймалися всі необхідні для країни рішення.

«Будь-який варіант продовження роботи другої сесії може бути сприйнятий. Можливо, ми закриємо сесію, але потім збиратиметься позачергова сесія, коли це буде необхідно. Можливо, будуть заплановані інші пленарні тижні», – сказав В. Гройсман, відповідаючи на запитання журналістів на брифінгу після засідання погоджувальної ради в понеділок, 15 червня.

«По формі у мене немає жодних побажань, у мене є побажання по змісту: я би хотів, щоб усі важливі рішення, які має прийняти парламент, приймалися незалежно від того, який місяць надворі. Тому ми так

організуємо роботу, щоб усі необхідні рішення приймалися тоді, коли вони потрібні Україні», – наголосив він (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2015. – 15.06).

Голова Верховної Ради України В. Гройсман доручив апарату парламенту разом з Комітетом з питань європейської інтеграції розробити «операційний план» законодавчого забезпечення запровадження безвізового режиму.

Питання запровадження безвізового режиму є надзвичайно важливим, наголосив В. Гройсман під час засідання погоджувальної ради в понеділок, і тому «з боку парламенту має бути чітке розуміння виконання плану щодо запровадження безвізового режиму». «Пропоную кожного сесійного тижня або один раз на два сесійні тижні заслуховувати технічну інформацію про те, де ми сьогодні “знаходимося”. Доручаю апарату парламенту разом з Комітетом з питань європейської інтеграції розробити “операційний” план до кінця поточного року – що, хто має зробити», – сказав В. Гройсман.

За його словами, моніторинг виконання цього «операційного плану» з чітко визначеними завданнями, термінами виконання рішень і відповідальними особами дасть змогу оперативно виконувати всі завдання на шляху законодавчого забезпечення запровадження безвізового режиму.

«Якщо ми будемо бачити, що якесь рішення не виконано до певного контрольного терміну, буде зрозуміло, що необхідне втручання», – додав він, запросивши долучитися до розробки цього плану інші профільні комітети (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2015. – 15.06).

Голова Верховної Ради України В. Гройсман наполягає на необхідності якнайшвидшого проведення консультацій з урядом щодо можливостей індексації грошових доходів населення.

Відкриваючи засідання погоджувальної ради в понеділок, 15 червня, В. Гройсман нагадав, що нещодавно це питання було обговорено в парламенті та за результатами він доручив профільним комітетам провести консультації з відповідними міністерствами. «На превеликий жаль, результатів цієї взаємодії поки що немає. Я направив ще один лист Прем'єр-міністру з тим, аби він акцентував увагу відповідних міністерств на тому, що ми не просто даємо доручення розпочати діалог, а вимагаємо цього. І я на цьому наполягатиму категорично: щоб дуже чітко були визначені можливості, коли і що може бути компенсовано для людей, – наголосив В. Гройсман. – Сьогодні є потреби людей, які необхідно врахувати».

Питання щодо проведення індексації грошових доходів населення було порушено 18 травня 2015 р. керівниками депутатських фракцій і груп під час засідання погоджувальної ради.

Відповідно до доручення Голови Верховної Ради України, Комітет з

питань бюджету й Комітет з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення звернулися до Міністерства фінансів і Міністерства соціальної політики для опрацювання цього питання та інформування Верховної Ради щодо можливих термінів й умов проведення такої індексації (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2015. – 15.06*).

Голова Верховної Ради України В. Гройсман висловлюється за залучення профспілок до процесу напрацювання законопроектів, які необхідно прийняти для врегулювання ситуації у сфері соціального захисту населення в умовах підвищення тарифів та цін. Про це В. Гройсман сказав під час зустрічі з керівниками всеукраїнських профоб'єднань і профспілок у понеділок, 15 червня, які, у свою чергу, озвучили пропозиції, сформульовані в листі до уряду.

Зокрема, профспілки наполягають на необхідності економічного обґрунтування тарифів, індексації грошових доходів населення з огляду на інфляційні процеси, важливості приділити увагу проблемам молоді в частині працевлаштування. Також лідери профспілок заявляли, що профспілки нині відлучені від політичних процесів, позбавлені можливості брати участь у здійсненні реформ.

У цьому контексті Голова Верховної Ради підкреслив, що сьогодні «треба почути голос профспілок і напрацювати збалансовані рішення, які актуальні і на часі». При цьому він застеріг від надмірної політизації цього процесу. Керівник парламенту також заявив, що «надійним шляхом до розвитку країни є децентралізація врядування, зокрема фінансова».

В. Гройсман доручив створити в парламенті робочу групу за участі представників профспілок щодо напрацювання та закріплення на законодавчому рівні механізмів створення нових робочих місць і запевнив, що «якість роботи Верховної Ради значно вища, ніж раніше». «Сьогодні у депутатів високий рівень конструктивності», – наголосив він. Керівник парламенту вважає за доцільне, аби законодавчі ініціативи, на ухваленні яких наполягають профспілки, були ретельно проаналізовані профільними комітетами з метою підвищення їхньої якості і визначення черговості їх розгляду в парламенті.

За підсумками зустрічі, у якій взяли участь лідери й представники всіх депутатських груп і фракцій, міністр соціальної політики, заступник міністра фінансів, Голова Верховної Ради дав ряд доручень щодо залучення профспілкових організацій до процесу підготовки законодавчих актів у соціальній сфері (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2015. – 15.06*).

Комітет з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення провів в м. Слов'янськ Донецької області слухання на тему: «Стан і вирішення проблем соціального захисту населення, інтеграції вимушених переселенців через соціально-економічне відновлення територій Донбасу, постраждалих внаслідок військового конфлікту».

У комітетських слуханнях взяли участь народні депутати, представники центральних органів виконавчої влади, обласних державних адміністрацій, громадських організацій.

Члени комітету під час слухань наголосили: «Жодні рішення та пропозиції Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення, а також інших комітетів Верховної Ради не були виконані Міністерством соціальної політики».

За словами голови комітету Л. Денісової, у жовтні 2014 р. уряд прийняв рішення про те, що кожній людині, яка зареєструється, надається допомога на оренду житла та оплату житлово-комунальних послуг. «Допомога надається на сім'ю. І на сьогодні 392 тис. сімей звернулися за отриманням допомоги. 315 тис. її призначено. Проте постає питання: скільки це людей? Тобто в сім'ї може бути одна людина, а може бути і п'ять. І чому інші не звернулися? Або ж вони не знають, або ж вони не хочуть реєструватися, або ж органи влади недопрацювали. І Мінсоцполітики повинно дати відповідь на це питання», – підкреслила Л. Денісова.

Голова комітету звернула увагу на необхідність перегляду суми виплат допомоги: «У грудні 2014 р. 884 грн це була одна сума, а тепер, коли інфляція зростає, її необхідно переглядати. Так, трохи підвищили інвалідам – зробили прожитковий мінімум. Але потрібно подумати й про інших громадян».

Л. Денісова також порушила питання щодо невиплати пенсій громадянам, які перебувають у зоні АТО. «Наш комітет виступив ініціатором прийняття постанови Верховної Ради, яка привела б у відповідність до Конституції всі законодавчі акти. Всі люди повинні бути рівними і отримувати пенсію, яку вони заробили», – наголосила голова комітету.

Л. Денісова нагадала, що до початку конфлікту на Донбасі проживало 6,5 млн осіб. На сьогодні зареєстровано як тимчасові переселенці трохи більше 1,3 млн, що становить 1 млн сімей.

«Ми розглядаємо питання не лише громадян, які є переселенцями, але й тих, які залишилися на неконтрольованих територіях або ж виїхали в інші регіони і не зареєструвалися. Вони залишаються громадянами України і мають отримувати належний соціальний захист», – наголосила вона.

Під час слухань також було обговорено питання щодо виконання Мінсоцполітики основного закону про внутрішньо переміщених осіб.

Члени комітету, обговорюючи питання щодо визнання роботи Мінсоцполітики незадовільною, запропонували порушити питання щодо відповідальності посадових осіб, які не забезпечили реалізацію прав та гарантій для переселенців.

Члени комітету також оглянули зруйновані будинки в селищі Семенівка та на вул. Бульварна, 4, м. Слов'янськ. «Депутати ініціюватимуть зміни до постанови уряду, щоб люди змогли отримати кошти на відновлення своїх помешкань», – зазначила голова комітету.

Л. Денісова також нагадала, що в державному бюджеті було виділено 300 млн грн на відбудову зруйнованої інфраструктури. Проте в урядовій постанові, якою визначається порядок виділення коштів, не були враховані приватні та кооперативні будинки, а лише об'єкти комунальної власності.

За результатами комітетських слухань комітет рекомендує Верховній Раді в першочерговому порядку розглянути в другому читанні проекту закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення гарантії дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» № 2166 та прискорити розгляд ряду інших законопроектів.

Комітет також рекомендує Кабінету Міністрів і Міністерству соціальної політики невідкладно вжити заходів щодо вирішення всіх питань, які порушувалися учасниками слухань, та неухильно забезпечувати виконання законодавчих актів щодо реалізації прав і свобод внутрішньо переміщених осіб і надання соціального захисту цій категорії громадян (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2015. – 15.06*).

Комітет з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства рекомендує Верховній Раді прийняти за основу проект закону «Про внесення змін до Закону України “Про житлово-комунальні послуги” (щодо удосконалення механізму надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій)».

Під час засідання комітету зазначалося, що законопроектом № 1714 передбачаються норми, згідно з якими виконавці послуг з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій мають запровадити побудинковий облік доходів та витрат на їх надання, а також щомісячне звітування щодо надання послуг.

Проектом пропонується встановити, що виконавець зобов'язаний «вести облік доходів та видатків, які він здійснює відповідно до законодавства для надання кожної послуги з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій, згідно з встановленим переліком» та «складати акти про надання послуг з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій по кожному будинку та кожній послугі».

Як повідомили інформаційному управлінню в секретаріаті комітету, члени комітету підтримали законопроект, прийняття якого дасть змогу усунути недоліки, виявлені під час реалізації Закону України «Про житлово-комунальні послуги», і створити прозорий механізм формування тарифів на послуги з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2015. – 12.06*).

Голова Комітету з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи М. Томенко направив звернення до Прем'єр-міністра України А. Яценюка щодо нагальної необхідності відновлення державного нагляду (контролю) у сферах охорони, використання та відтворення природних ресурсів, запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій. Про це інформаційному управлінню повідомили у секретаріаті комітету.

«Комітет стурбований погіршенням екологічної ситуації в Україні, загрозою виникнення надзвичайних ситуацій, зокрема у сфері пожежної безпеки, що створює небезпеку для життя та здоров'я населення, а також призводить до деградації та знищення природних ресурсів і завдає значних збитків довкіллю, суб'єктам господарювання і державі», – зазначається в документі.

Наголошується також, що така ситуація є результатом фактичної відсутності державного нагляду (контролю) у зазначених сферах, запровадженого з 2014 р., у зв'язку з чим правовий нігілізм досяг критичної межі, що призводить до втрати придатних до використання природних ресурсів та загрожує техногенними катастрофами».

У документі йдеться також про те, що звільнені від контролю з боку держави суб'єкти господарювання зупинили вжиття будь-яких заходів, спрямованих на запобігання виникненню аварій та техногенних катастроф, на охорону атмосферного повітря, водних і земельних ресурсів, поводження з відходами тощо.

«Яскравим прикладом цього стали події останніх місяців та останніх днів: пожежа в Чорнобильській зоні, яку ледве загасили, пожежа на території нафтобази БРСМ (Васильківський район Київської області)», – зазначається в тексті звернення. – Стали традиційними сюжети про катастрофічну ситуацію зі скиданням забруднених стічних вод та пов'язані з ним моріння риби по всій Україні. Невідомими та відомими суб'єктами господарювання до водних об'єктів Києва скидаються забруднені стоки такої концентрації, що все живе гине. При цьому можливості здійснення контролю відсутні.

Вважаємо, що продовження мораторію на проведення перевірок призводить до безвідповідальності, до безконтрольного використання, забруднення та знищення природних ресурсів, збільшення загрози виникнення надзвичайних ситуацій тощо та порушує гарантоване ст. 50 Конституції України право на безпечне життя... та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди» (**Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2015. – 11.06).**

Голова Комітету з питань науки і освіти Л. Гриневич узяла участь у круглому столі на тему: «Реформа вищої освіти: погляд студентів та експертів».

Під час виступу Л. Гриневич зазначила, що впровадження Закону

України «Про вищу освіту» дещо гальмується, у тому числі через спротив консервативної частини академічного середовища, про що, зокрема, говорять результати виборів представників вишів до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Також бракує необхідних технологічних рішень. «У новому Законі спеціалізованим радам надається право присудження наукових ступенів. Проте і досі вони не мають потрібного несплаченого програмного забезпечення, – підкреслила Л. Гриневич. – Необхідні нові освітні стандарти, які дадуть змогу студентам обирати до 25 % змісту навчальних курсів самостійно. Тоді зміни в системі вищої освіти зможе відчувати кожен студент».

Як зауважила Л. Гриневич, нове покоління студентства досить вимогливе до якості отримуваних послуг, велика частка його здатна мислити критично.

Л. Гриневич також повідомила, що 1 липня Комітет Верховної Ради з питань науки та освіти проведе відкрите засідання щодо стану впровадження нового Закону України «Про вищу освіту» (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>).* – 2015. – 10.06).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Президент П. Порошенко наголосив, що Україна зараз бореться за європейські цінності та територіальну цілісність, а Росія намагається дестабілізувати ситуацію, перешикувати праву українців обирати свій шлях – жити в Європейському Союзі та не бути більше частиною Радянського Союзу. Глава держави підкреслив, що Україна відповідально ставиться до взятих на себе зобов'язань і дотримується Мінських домовленостей. Інша сторона їх не виконує, що фіксує місія ОБСЄ.

Коментуючи питання санкцій стосовно Росії, глава держави висловив думку, що найбільш ефективними санкціями є секторальні, включаючи фінансові – платіжні системи, SWIFT та інші. «Мета цих санкцій – не завдати руйнівної шкоди Росії, а лише створити мотивацію, щоб зупинити агресію, припинити вогонь, простимулювати виконання домовленостей в економічно-соціальной, гуманітарній, безпековій та інших сферах», – наголосив Президент. П. Порошенко висловив згоду з позицією президента США Б. Обами про те, що своїми діями Росія намагається відродити Радянський Союз.

Президент наголосив на необхідності запровадження нових механізмів гарантування міжнародної безпеки. На думку глави держави, рішення про розміщення важкого озброєння в пострадянських країнах та постсоціалістичних країнах – теперішніх членах НАТО – «це механізм гарантування безпеки». При цьому Президент зауважив, що потрібно продовжувати дипломатичний пошук мирного врегулювання, реформувати Раду безпеки ООН та систему загальноєвропейської безпеки і

використовувати усі можливості, щоб не допустити агресію на європейському континенті. «Після російської анексії Криму та російської агресії на Донбасі глобальна система безпеки, заснована на рішеннях Ради безпеки ООН, більше не існує. Система повоєнної глобальної безпеки була фактично зруйнована, оскільки постійний член Ради безпеки ООН є агресором», – наголосив Президент (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2015. – 15.06).

Президент П. Порошенко провів телефонну розмову з віце-президентом США Д. Байденом.

Президент подякував США за тверду позицію, висловлену під час нещодавнього саміту «великої сімки», що зокрема відображено в заяві її лідерів щодо можливого продовження санкцій у разі, якщо Росія піде далі в порушенні мінських домовленостей. Співрозмовники обговорили важливість визначення наступних кроків і заходів у випадку подальшої ескалації ситуації на Донбасі.

Співрозмовники наголосили на важливості єдності цивілізованого світу в підтримці України. «Йдеться не лише про територіальну цілісність і суверенітет України. Якщо ми не переможемо, то світ чекають геополітичні катаклізми», – заявив П. Порошенко.

Співрозмовники також обговорили процес виділення з боку США допомоги для зміцнення обороноздатності української армії. Президент України звернувся до віце-президента США як голови сенату підтримати відповідну законодавчу ініціативу.

Президент України та віце-президент США також обговорили можливості подальшої макрофінансової підтримки України.

П. Порошенко запевнив у незворотності курсу реформ в Україні та боротьби з корупцією (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (http://www.president.gov.ua)*). – 2015. – 12.06).

Президент П. Порошенко відвідав Державне підприємство «Антонов» напередодні його участі у Всесвітній авіаційній виставці «Ле-Бурже».

«Авіабудування визначене зараз стратегічним сектором, важливим як для безпеки, так і для економіки держави», – сказав Президент під час зустрічі з провідними фахівцями підприємства.

Глава держави висловив переконання, що об'єднання ДП «Антонов» з Державним концерном «Укроборонпром» надасть поштовх розвитку вітчизняного авіабудування.

За словами П. Порошенка, у контексті інтеграції до «Укроборонпрому» ДП «Антонов» буде відновлено державне замовлення. «Це не лише можливе, але є пріоритетним завданням керівництва – як підприємства, так і «Укроборонпрому». Хотів би бачити в державному оборонному замовленні

на 2016 р. продукцію «Антонова»», – заявив Президент, зазначивши, що пріоритетними мають стати виконання замовлень щодо створення перспективних транспортних і спеціалізованих літаків, безпілотних літальних апаратів, створення нової авіатехніки.

Глава держави звернув увагу на можливість розвитку співпраці підприємства з іноземними партнерами, країнами-членами НАТО. Президент наголосив на важливості прискорення програми імпортозаміщення комплектуючих виробів на літаках «Антонов» та нарощення темпів серійного виробництва літаків. Уряд має забезпечити відповідні умови для успішного функціонування підприємства та виконання цих завдань.

На переконання Президента, переорієнтація на нові ринки збуту та нових партнерів сприятиме розвитку лідера авіабудування країни (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (<http://www.president.gov.ua>). – 2015. – 13.06).

Президент України П. Порошенко провів нараду за підсумками командно-штабного навчання з територіальної оборони. У нараді в штабі Сухопутних військ ЗСУ взяли участь керівництво Збройних сил і голови обласних державних адміністрацій.

Виступаючи перед присутніми, Президент відзначив важливість територіальної оборони в загальному комплексі заходів із забезпечення обороноздатності держави. За словами Президента, правильна організація територіальної оборони може вивільнити деякі бойові частини від невластивих їм функцій і завдань, зокрема, пов'язаних з охороною військових та важливих державних об'єктів, утриманням маршрутів пересування та маневру військ тощо.

Верховний головнокомандувач також зазначив, що утримання сил тероборони обходиться для держави значно дешевше, ніж утримання регулярних військ, оскільки основними джерелами їх забезпечення є місцеві ресурси та матеріально-технічні запаси місцевих військових баз.

Президент звернув увагу на необхідність урахування особливостей досвіду гібридної війни. «Реалії сьогодення вимагають пошуку нових шляхів і механізмів суттєвого оновлення системи територіальної оборони України, підвищення її ефективності та функціонування», – наголосив глава держави.

Саме для цього, зазначив Верховний головнокомандувач, було вирішено провести командно-штабне навчання з територіальної оборони з практичним призовом на навчальні збори військовозобов'язаних для комплектування підрозділів територіальної оборони (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (<http://www.president.gov.ua>). – 2015. – 12.06).

Президент П. Порошенко під час візиту до Маріуполя представив громадсько-політичному активу Донецької області нового очільника Донецької обласної державної адміністрації П. Жебрівського.

Глава держави зазначив, що новий голова облдержадміністрації має досвід АТО – служив добровольцем у розвідувальному батальйоні Збройних сил, брав участь у боях з терористами під Дебальцевим. Крім бойових завдань, він також займався психологічною та інформаційно-роз'яснювальною роботою серед місцевого населення. Президент також відзначив досвід роботи П. Жебрівського на державній службі – на посаді очільника антикорупційного управління Генпрокуратури та народним депутатом трьох скликань.

Серед основних завдань, які стоять перед новим керівником ОДА, глава держави звернув особливу увагу на необхідність забезпечення проведення чесних і прозорих місцевих виборів. «Восени українські громадяни Донбасу мають робити відповідальний вибір, значення якого зростає через децентралізацію», – підкреслив Президент, висловивши сподівання, що найближчим часом Верховна Рада ухвалить відповідні зміни до Конституції, що запровадять децентралізацію.

Президент також поінформував, що прибув до Маріуполя також і для того, щоб проінспектувати, як завершуються фортифікаційні роботи. Глава держави в цілому схвально оцінив процес будівництва (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2015. – 11.06*).

Президент П. Порошенко підписав Указ «Про заходи щодо поліпшення національно-патріотичного виховання дітей та молоді».

Згідно з документом, Президент утворив робочу групу з розроблення Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки і призначив її співголовами заступників глави АПУ Р. Павленка та А. Таранова. Робоча група має розробити та подати до 1 жовтня 2015 р. проекти Стратегії та плану дій щодо її реалізації. Кабінет Міністрів, обласні та Київська міська державні адміністрації мають забезпечити подання до 1 серпня 2015 р. робочій групі пропозицій щодо поліпшення національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

Уряд також має забезпечити розробку за участі громадських об'єднань у місячний термін плану заходів із відзначення у 2015 р. Дня захисника України, звернувши особливу увагу на заходи з національно-патріотичного виховання, та вжити заходів щодо осучаснення роботи навчальних закладів, музеїв, бібліотек та інших закладів культури з національно-патріотичного виховання, активного залучення ними дітей і молоді до вивчення історії та культури України, подвигів борців за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність країни, її демократичний вибір.

Кабінету Міністрів, обласним і Київській міській державній адміністраціям доручено всебічно сприяти проведенню Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

Крім того, Міністерству інформаційної політики України, Державному комітету телебачення і радіомовлення України разом з Українським

інститутом національної пам'яті доручено забезпечити організацію в телевізійних та радіопрограмах, друкованих ЗМІ постійно діючих рубрик з популяризації української історії, мови та культури; створення та розміщення соціальної реклами, спрямованої на національно-патріотичне виховання дітей та молоді (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (<http://www.president.gov.ua>). – 2015. – 12.06).

Рада регіонального розвитку на першому засіданні 12 червня затвердила пропозиції щодо змін до Конституції в частині реформи системи місцевого самоврядування та децентралізації, які найближчим часом буде направлено на розгляд Конституційної Комісії.

Перший заступник глави Адміністрації Президента В. Ковальчук повідомив на брифінгу за підсумками засідання ради: «Основним позитивним результатом стало консолідоване бачення змін до Конституції з приводу організації місцевого самоврядування та реформи децентралізації. Всі члени ради підтримали звернення до Конституційної Комісії з цього приводу».

Рада пропонує як базову взяти польську модель місцевого самоврядування та децентралізації.

Згідно з пропозиціями Ради регіонального розвитку, при формуванні Конституційною Комісією змін до Конституції має бути зафіксовано, що система місцевого самоврядування базується на засадах Європейської хартії місцевого самоврядування.

Крім того, необхідно зафіксувати, що базовою територіальною одиницею є територіальна громада.

Наступне, що має бути зафіксоване в Конституції, це трирівнева структура місцевого самоврядування, що включає рівні громад, районів та областей, зазначив В. Ковальчук. При чіткому розмежуванні повноважень основні питання місцевого значення вирішуються на рівні громад.

Також, наголосив перший заступник глави АПУ, необхідно забезпечити й передбачити в Конституції право місцевих державних адміністрацій здійснювати контроль і нагляд за діяльністю органів місцевого самоврядування.

Крім змін до Основного закону, рада обговорила питання реалізації Закону України «Про добровільні об'єднання територіальних громад». Уже сім областей розробили та прийняли перспективні плани об'єднання, повідомив В. Ковальчук.

Рада також відзначила необхідність забезпечити належну інформаційно-консультаційну та роз'яснювальну роботу серед громадян України.

Було вирішено на місцях розгорнути діяльність місцевих рад регіонального розвитку, щоб діалог відбувався також на рівні голів місцевих державних адміністрацій та керівників органів місцевого самоврядування, мерів міст, експертів, лідерів громадської думки.

Для реалізації рішень ради буде створено п'ять робочих груп – щодо

нормативно-правового супроводу державної регіональної політики та процесу децентралізації влади, щодо міжрегіональної інтеграції та співробітництва, щодо бюджетної децентралізації та міжбюджетних відносин та з питань регіонального розвитку на базі державного і приватного партнерства, а також щодо інформаційно-консультативного супроводу процесу реформи децентралізації влади (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2015. – 12.06*).

Прем'єр-міністр України А. Яценюк доручив Державному агентству лісових ресурсів терміново посилити протипожежні заходи й придбати всю необхідну техніку для гасіння пожеж. Про це він заявив під час засідання Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій.

«Невідкладно визначити три категорії об'єктів, які знаходяться в лісокористуванні агентства. По першій категорії об'єктів, де необхідне невідкладне оновлення парку, до кінця поточного місяця забезпечити фінансовий план і придбання техніки для пожежогасіння. Друга категорія об'єктів – там, де повинно відбутися оновлення техніки до кінця поточного року. І третя категорія – там, де повинне відбутися системне оновлення і покращення системи пожежогасіння і безпеки в лісах», – сказав А. Яценюк.

Глава уряду доручив керівникові агентства невідкладно зібрати державні підприємства лісового господарства і сформувавши мінімальний пакет замовлень для придбання техніки.

Він також розкритикував голову Державного агентства лісових ресурсів за недостатню кількість піших патрулів з охорони лісів.

А. Яценюк також доручив провести навчання на всіх державних і приватних об'єктах лісокористування щодо оперативного пожежогасіння, а також здійснити перевірку лісокористувачів на предмет наявності в них засобів для боротьби з пожежами.

Глава уряду також не виключив, що лісові пожежі умисно провокуватимуться (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2015. – 15.06*).

Власники компанії БРСМ мають відшкодувати державі збитки через пожежу на базі нафтопродуктів під Києвом. Про це заявив Прем'єр-міністр України А. Яценюк.

Він віддав розпорядження підготувати відповідний позов: «Разом з Генеральною прокуратурою, Міністерством юстиції підготувати і подати цивільний позов про відшкодування загальної суми збитків, завданих Державі Україна у зв'язку з протиправною діяльністю власників компанії БРСМ, що призвело до пожежі і завдання збитків державі у розмірі, визначеному на підставі відповідної судової експертизи».

Крім того, А. Яценюк доручив підготувати план заходів з ліквідації екологічних наслідків цієї пожежі.

У свою чергу голова Державної служби України з надзвичайних ситуацій М. Чечоткін повідомив, що витрати на гасіння пожежі на нафтобазі компанії БРСМ становлять близько 50 млн грн, включаючи виплати сім'ям загиблих (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2015. – 15.06*).

Уряд ініціюватиме ухвалення Верховною Радою закону для розв'язання проблеми з незаконним видобутком бурштину. Про це повідомив Прем'єр-міністр України А. Яценюк під час засідання Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій.

«Необхідно буде невідкладно вносити до парламенту закон, тому що це ще одна просто неймовірно корупційна кормушка, – наголосив він. – Підприємство “Бурштин” має нульові обороти, а реально це – мільярди грошей, які йдуть тіньовим шляхом в кишені».

Глава уряду вважає, що держава має взяти під контроль видобуток бурштину. Для цього Верховна Рада має ухвалити відповідну редакцію закону.

Прем'єр-міністр також закликав голову Житомирської ОДА вносити свої пропозиції з цього питання (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2015. – 15.06*).

Віце-прем'єр-міністр, міністр культури В. Кириленко на брифінгу, який відбувся 15 червня у Будинку уряду, назвав стратегічні ініціативи культурної політики.

Зокрема, за його словами, на сьогодні триває робота над розробленим Міністерством культури спільно з фахівцями та громадськістю проектом довгострокової стратегії реформування української культури.

Наразі документ, який пройшов громадське обговорення та серію експертних круглих столів, направлений до Національної ради реформ. Очікується, що рада розгляне його на засіданні найближчим часом, а пізніше його буде винесено на колегію Міністерства культури.

В. Кириленко повідомив, що після того, як усі етапи обговорення будуть пройдені, документ буде ухвалений окремим рішенням Кабінету Міністрів.

Серед інших стратегічних ініціатив культурної політики віце-прем'єр назвав законопроект про охорону культурної спадщини. Зокрема, до розробки закону про охорону культурної спадщини, який передбачає радикальну дерегуляцію та децентралізацію, залучено максимально широке коло громадськості.

За його прогнозом, за умови продуктивної роботи над документом законопроект може бути внесений на наступну сесію Верховної Ради.

Також В. Кириленко повідомив про роботу над концепцією українського інституту Т. Шевченка – інституції для просування української культури в

світі. «Це буде спільна робота декількох міністерств. Я ставлю для себе завдання ухвалення урядового рішення на цю тему до кінця року», – констатував віце-прем'єр-міністр (Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>)). – 2015. – 15.06).

З метою забезпечення прозорості роботи Міністерства інфраструктури та надання можливості громадськості відслідковувати та контролювати виконання намічених планів відомство розробило та оприлюднило «дорожню карту» реформи дорожньої галузі. Це план роботи профільного департаменту міністерства з чітко окресленими проблемами, конкретними кроками та механізмами їх розв'язання і термінами виконання.

«Ця вже друга “дорожня карта” нашого департаменту. Для нас дуже важливо, щоб наші плани дій були узгоджені з очікуваннями громадян та потребами бізнес-спільноти. План дій по дорожній галузі – це черговий крок до повної відкритості міністерства та чіткості бачення того, де ми зараз і куди рухаємося», – прокоментував нововведення директор департаменту стратегічного розвитку дорожнього ринку та автомобільних перевезень Міністерства інфраструктури Р. Хміль.

«Дорожня карта» по автотранспортній галузі буде презентована на черговому засіданні Комітету Верховної Ради з питань транспорту. Наразі документ оприлюднений на офіційному сайті міністерства для обговорення з громадськістю та профільними асоціаціями.

Доопрацьована «дорожня карта» з урахуванням усіх побажань і пропозицій буде доступна в онлайн-режимі на постійній основі (Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>)). – 2015. – 15.06).

ПОЛІТИКА

Європейський парламент заявляє, що відносини між Євросоюзом і Росією можуть бути нормалізовані тільки в разі виконання нею мінських договореностей і повернення Криму Україні. Об цьому говориться в резолюції стосовно стратегічної військової ситуації в басейні Чорного моря після анексії Криму Росією, прийнятій Європарламентом 11 червня.

ЕП підкреслює, що відносини з Росією повинні в довгостроковій перспективі бути направлені на співпрацю, а не конфронтацію, однак вважає, що в короткостроковій і середньостроковій перспективі в зв'язі з відсутністю довіри до Росії відновлення співпраці повинно бути ґрунтовано, в першу чергу, на стратегічних гарантіях НАТО безпеки своїх східних країн, в другу чергу, на зміні російської політики в стосовно України, в частині повного і безумовного виконання

минских договоренностей и возвращении Крыма Украине – таким образом, восстановлении статуса-кво и контроля украинской власти над территорией страны в рамках международных признанных границ, говорится в резолюции.

В связи с этим депутаты Европарламента выразили убеждение, что ЕС должен продолжить и усилить действие санкций против РФ в случае невыполнения российскими властями минских договоренностей, продолжения дестабилизации ситуации на Востоке Украины и нелегальной аннексии Крыма. Поэтому европарламентарии призывают государства ЕС придерживаться единства в вопросе санкций против России.

Кроме того, ЕП осудил прямую и косвенную поддержку Россией террористов на Донбассе, в том числе поставки им оружия, вооружения и вербовки, что «приводит к продолжению войны». Европарламент также призвал Россию и все стороны «использовать свое влияние, чтобы остановить боевые действия и предотвратить дальнейшие военные преступления и новые жертвы». «ЕП надеется, что стороны будут придерживаться договоренностей о прекращении огня, чтобы обеспечить время для переговоров с целью поиска политического решения, и выражает обеспокоенность по поводу многочисленных свидетельств о нарушениях соглашений российской стороной и сепаратистами», – говорится в документе. Об этом сообщает УНИАН (*Електронні Віснi (http://elvisi.com)*). – 2015. – 11.06).

США надеются на решение конфликта в Донбассе до 2017 г.

США рассчитывают, что конфликт на востоке Украины будет урегулирован до окончания президентских полномочий Б. Обамы в 2017 г., заявила в интервью Газете.ru помощник госсекретаря В. Нуланд (<http://korrespondent.net/ukraine/3527771-ssha-nadeuitsia-na-reshenye-konflykta-v-donbasse-do-2017-hoda>).

«Сегодня наши усилия сосредоточены на том, чтобы вернуть мир и стабильность в Украину во время правления этой администрации. И минские соглашения призывают к восстановлению суверенитета, целостности Украины и политическим реформам до конца 2015 г. Мы не желаем, чтобы ситуацией дестабилизации Украины столкнулся и следующий президент США», – подчеркнула она. По ее мнению, вся эта ситуация может быть разрешена за день, неделю, месяц одним правильным решением (*Корреспондент.net (http://korrespondent.net)*). – 2015. – 15.06).

Госсекретарь США Дж. Керри и министр иностранных дел РФ С. Лавров рассмотрели ситуацию в Украине.

Дж. Керри и С. Лавров в понедельник, 15 июня, провели телефонный разговор, во время которого обсудили вопросы, связанные с Украиной, Сирией, Ираном, Йеменом и деятельностью Арктического совета. Об этом

сообщил официальный представитель госдепартамента Дж. Кирби, передает ТАСС (<http://korrespondent.net/world/3527968-kerry-y-lavrov-obsudyly-sytuatsyui-v-ukrayne>).

«В ходе телефонного разговора с российским министром иностранных дел Лавровым госсекретарь Керри призвал Россию использовать предстоящие встречи трехсторонней контактной группы и ее рабочих подгрупп в качестве возможности для ускорения прогресса в выполнении Минских договоренностей», – сказал он. Кроме того, по словам Дж. Кирби, главы внешнеполитических ведомств «обсудили Сирию, Иран, Йемен и Арктический совет».

В свою очередь, в МИД РФ сообщают: «При обсуждении проблематики кризиса в Украине главы внешнеполитических ведомств подтвердили необходимость выполнения всеми сторонами Минских договоренностей и поддержали скорейший созыв в Минске рабочих подгрупп Контактной группы, в рамках которых должен быть налажен прямой устойчивый диалог Киева с Донецком и Луганском. Подчеркнута важность дополнительных усилий по пресечению нарушений режима прекращения огня, особенно обстрелов населенных пунктов» (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2015. – 16.06).

Кремль опроверг сообщения о «компромиссном» варианте по Донбассу.

Пресс-секретарь президента РФ Д. Песков опровергает сообщения о предложении Киеву объединить самопровозглашенные ДНР и ЛНР в своеобразную автономию (<http://korrespondent.net/world/russia/3527838-kreml-oproverh-soobschenyia-o-kompromyssnom-varyante-po-donbassu>).

В ходе общения с журналистами в понедельник, 15 июня, Д. Песков прокомментировал сообщения украинских СМИ о том, что Москва предложила «компромиссный» вариант Киеву для выхода из тупика на Донбассе. «Это не соответствует действительности», – заявил Д. Песков. По его словам, любые подобные предложения были бы отходом от минских соглашений. «Какие-либо предложения, направленные на препарирование минских договоренностей, отход от них или вольную трактовку, абсолютно недопустимы или контрпродуктивны», – заявил Д. Песков.

Напомним, ранее издание «Вести» со ссылкой на источник в дипломатических кругах сообщило, что выполнение минских договоренностей и урегулирование конфликта на Донбассе зашли в тупик, поэтому представители Москвы передали Президенту Украины П. Порошенко компромиссное решение по Донбассу.

По данным издания, предложения якобы заключаются в том, чтобы объединить территории Донецкой и Луганской областей в автономию под управлением согласованного с «нормандской четверкой» лица (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2015. – 15.06).

В Кремле ждут разъяснения слов П. Порошенко о «взятке» В. Януковичу.

Пресс-секретарь Президента России Д. Песков попросил дать разъяснения по поводу заявления Президента Украины П. Порошенко, в котором он назвал российский кредит в 3 млрд дол. «взяткой» В. Януковичу. Об этом Д. Песков заявил 15 июня, передает РБК (<http://korrespondent.net/ukraine/politics/3527927-v-kremle-zhdut-raziasnenyia-slov-poroshenko-o-vziate-yanukovychu>).

«Мы знаем, что Президент Украины, на то время Янукович, был свергнут в результате неконституционного и противозаконного переворота, и, безусловно, когда мы слышим подобные заявления, в первую очередь мы ожидаем разъяснений, отказываются ли нынешние украинские власти от правопреемственности в отношении обязательств Украины, в том числе и международных, из которых нас в первую очередь интересуют финансовые», – сказал Д. Песков.

При этом он пояснил, что вопрос о легитимности нынешних властей в Украине не ставится. «Вопрос в том, что если речь идет о легитимной власти в Украине, оспаривают ли они правопреемственность Украины как государства», – пояснил пресс-секретарь В. Путина.

Напомним, в интервью Bloomberg П. Порошенко охарактеризовал российский кредит в 3 млрд дол. как «взятку», которую его предшественник В. Янукович получил от Москвы за отказ от евроинтеграции. Россия согласилась предоставить Украине финансовую помощь на 15 млрд дол. в декабре 2013 г., после того как В. Янукович отказался подписывать Соглашение об ассоциации с ЕС. Россия успела выделить 3 млрд дол. через покупку еврооблигаций с погашением в декабре 2015 г. (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2015. – 15.06).

ЕС отверг предложение РФ по торговому соглашению с Украиной.

Россия 3 июня направила Евросоюзу проект нового трехстороннего соглашения, связанного с введением зоны свободной торговли между ЕС и Украиной. Подготовленный Москвой проект документа предполагал строгий экспортно-импортный контроль, а также квоты на импорт в Россию целого ряда товаров – от гидравлических турбин и кораблей до говядины и мороженого.

Как сообщает «Немецкая волна» со ссылкой на немецкий еженедельник *Der Spiegel*, соглашение являет собой очередную попытку Кремля не допустить создания ЗСТ и поэтому было отклонено.

«Предложенный Россией текст неприемлем», – цитирует издание письмо комиссара ЕС по вопросам торговли С. Мальмстрем председателю профильного комитета Европарламента Б. Ланге от 9 июня. Такой договор «налагает на Украину и ЕС односторонние обязательства», считают в Брюсселе.

В России подтвердили, что предложение действительно было отправлено в Брюссель. Об этом заявил РИА «Новости» первый замглавы Минэкономразвития РФ А. Лихачев. «Во-первых, непонятно, почему они этот документ называют секретным, он вполне открытый, мы с ним работаем и советуемся с бизнесом по многим параметрам, ведем переговоры с ЕС, – прокомментировал А. Лихачев статью Der Spiegel. – Второе, у меня нет информации о том, что он отвергнут, как, впрочем, информации о том, что он принят» (*Левый берег* (<http://lb.ua>). – 2015. – 13.06).

В самопровозглашенной ДНР не исключают варианта объединения ДНР и ЛНР. Об этом передают медиа-ресурсы сепаратистов.

«Об объединении ДНР и ЛНР, в принципе, говорить возможно. И думаю, что над этим нужно работать», – сказал «спикер народного совета» ДНР А. Пургин (<http://korrespondent.net/ukraine/3527494-v-dnr-ne-yaskluichauit-obedynenyia-respublyk>).

Как ранее сообщалось, Донбасс находится на грани большой войны, ситуация может обостриться в считанные часы, считает полпред самопровозглашенной ДНР в контактной группе Д. Пушилин. «Мы сейчас вообще находимся на грани большой войны. Наш конфликт не является внутриукраинским, он полностью перекликается с тем, что происходит в Сирии, Йемене, восстание в Македонии, и в связи с этим все может обостриться в считанные часы», – цитирует его слова РИА «Новости» (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2015. – 15.06).

Министр внутренних дел Украины А. Аваков предложил арестовать имущество компании БРСМ, чтобы компенсировать ущерб государству в связи с пожаром на нефтебазе под Киевом. С соответствующим предложением А. Аваков выступил в ходе заседания Государственной комиссии по вопросам техногенно-экологической безопасности и чрезвычайных ситуаций (<http://korrespondent.net/ukraine/politics/3527802-avakov-predlozhyl-arestovat-yumuschestvo-brsm-nafty>).

Премьер-министр А. Яценюк поддержал такую инициативу и подчеркнул, что МВД должно завершить расследование и передать в суд материалы по собственникам компании для привлечения их к уголовной ответственности (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2015. – 15.06).

В пятницу, 12 июня, пять политических партий левого толка, в том числе Компартия и Прогрессивная социалистическая партия, 13 общественных организаций и шесть физлиц создали движение «Левая оппозиция».

Как сообщает сайт Н. Витренко, его возглавляют лидер коммунистов

П. Симоненко, лидер прогрессивных социалистов Н. Витренко, академик В. Солдатенко, когда-то возглавлявший Институт национальной памяти, рекордсмен мира по легкой атлетике Р. Поварницын и академик-коммунист Г. Крючко (*Левый берег* (<http://lb.ua>). – 2015. – 13.06).

Профсоюзные объединения Украины угрожают начать всеукраинскую забастовку.

Забастовка стартует в том случае, если правительство не будет выполнять ультиматум по повышению социальных стандартов. Об этом лидеры профсоюзных организаций заявили на брифинге в Верховной Раде. По их словам, если правительство не начнет реагировать немедленно на их требования, потому что это уже последняя парламентская сессия, то профсоюзы призовут всех граждан, а также все социальные слои к общеукраинской забастовке. «Здесь собрались все главы профсоюзных объединений. Потому дальше терпеть подобное положение не будут», – отметил глава Конфедерации свободных профсоюзов М. Волюнец (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>). – 2015. – 15.06).

Украинские политологи считают главными достижениями П. Порошенко за первый год президентства активную внешнюю политику и недопущение раскола во власти.

«Гиперактивная дипломатия Порошенко является одним из его серьезных достижений за этот год, и это дает результаты. Надо быть реалистами, что это не приведет к капитуляции России, и если мы не будем готовы внутренне – не даст нам быстрой европейской интеграции, но формирование единого фронта по сдерживанию России и поддержке Украины – это один из результатов такой гиперактивной дипломатии», – сказал на пресс-конференции в агентстве «Интерфакс-Украина» в пятницу глава правления Центра прикладных политических исследований «Пента» В. Фесенко.

Он отметил, что в условиях парламентско-президентской системы произошло неформальное и неофициальное усиление института Президента, но без какой-либо узурпации власти.

Политолог указал на важность эксперимента с назначением на государственные должности иностранцев и попытку реализовать запрос на технократов, а также роль в этом процессе Администрации Президента. При этом он считает, что с иностранцами во власти нужно «не переборщить» и необходимо готовить своих реформаторов. «Но это принесло оживление в кадровую политику, в работу системы государственного управления. Это попытка преодолеть болото нашей традиционной украинской бюрократии», – сказал он.

В. Фесенко подчеркнул, что ключевой задачей для Президента и АП на следующий год является ускорение реформ. «Порошенко критикуют за то,

что нет прорывов. Люди хотят большего, значимых результатов. Но то, что нет провалов, это заслуга и главный результат Администрации Президента», – отметил он.

Директор Школы политической аналитики Национального университета «Киево-Могилянская академия» А. Гарань обратил внимание, что, согласно последним социологическим опросам, Президент остается наиболее рейтинговой фигурой, хотя и есть падение рейтинга. «Но учитывая, что во время первого года рейтинги всегда падают, то мы можем говорить, что Президент, несмотря на ограничение полномочий, остается ключевой фигурой в стране», – сказал он.

Политолог отметил, что было подписано Соглашение об ассоциации между Украиной и ЕС, которое уже ратифицировано Европарламентом и большинством европейских стран, и зона свободной торговли с ЕС, несмотря на давление со стороны России, полностью заработает с 1 января 2016 г. «В целом, сфера внешней политики была одной из наиболее успешных и для Президента, и для страны в целом, несмотря на все проблемы», – подчеркнул он.

При этом А. Гарань указал, что необходимо реальное наказание виновных за убийства на Майдане, коррупционеров, виновных за проблемы со снабжением армии.

Руководитель центра «Третий сектор» А. Золотарев отметил, что за год удалось избежать конфликта внутри власти, хотя после выборов в Верховную Раду эксперты называли одной из наиболее острых угроз возможное повторение ситуации 2005 г. По его мнению, успешное решение этой задачи можно отнести к заслугам и главы Администрации Президента Б. Ложкина, который сумел выступить модератором отношений внутри власти и уйти от конфликтов. «По-прежнему практически во всех регионах Президент остается политиком номер один. Несмотря на достаточное плачевное положение дел в экономике и социальной сфере, рейтинговые показатели Президента достаточно приличные», – подчеркнул эксперт.

В то же время А. Золотарев прогнозирует, что осень будет крайне сложным периодом для страны и Президента. «Очевидно, требуются такие шаги, которые позволили бы Президенту сохранить политическую перспективу. Иначе второй год может оказаться куда сложнее и проблемнее для Президента, нежели первый, каким бы он трудным сейчас не казался», – подытожил он (*Четверта Влада (<http://4vlada.net>). – 2015. – 12.06*).

ЕКОНОМІКА

Национальный банк внес изменения в постановление о порядке формирования и хранения обязательных резервов банками Украины и филиалами иностранных банков. Об этом идет речь в постановлении НБУ № 371.

НБУ требует от структурных подразделений предоставлять информацию о достоверности отчетов о привлеченных банками деньгах и расчет обязательных резервов не позднее, чем на третий рабочий день, после периода удержания.

Также структурное подразделение обязано на протяжении трех рабочих дней после окончания периода удержания возвращать банку с отдельного счета избыток денег, которые не подлежат резервированию в наступившем периоде удержания (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2015. – 15.06).

Украинские налогоплательщики в январе – мае 2015 г. заплатили в государственный бюджет 3,3 млрд грн военного сбора. Об этом сообщает Государственная фискальная служба.

По данным ГФС, в мае объем уплаченного сбора составил 703,7 млн грн, что на 15,8 % превышает плановый показатель.

Напомним, военный сбор был введен в Украине с августа 2014 г. как дополнительный источник финансирования и поддержки армии, которая выполняет задания в зоне проведения антитеррористической операции в Донецкой и Луганской областях. Ставка сбора составляет 1,5 % доходов, подлежащих налогообложению (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2015. – 15.06).

На Київщині зареєстровано на 25 % більше нових суб'єктів господарської діяльності, ніж торік.

Понад 154 тис. платників податків перебуває на обліку в територіальних органах ГУ ДФС у Київській області. З них – понад 56 тис. юридичних осіб та більше 98 тис. фізичних осіб-підприємців.

З початку року зареєстровано майже 5 тис. новостворених суб'єктів господарської діяльності, за відповідний період минулого року – майже 4 тис.

За п'ять місяців платниками податку на додану вартість зареєстровано понад 12 тис. суб'єктів господарської діяльності, в аналогічному періоді 2014 р. – понад 10 тис.

Платників єдиного соціального внеску на обліку територіальних органів ГУ ДФС у Київській області перебуває понад 169 тис., з них більше 54 тис. – юридичні особи та майже 115 – фізичні особи-підприємці.

У травні 2015 р. у Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків зареєстровано 48 осіб, з них 40 іноземців. З початку року зареєстровано 189 осіб, з них 163 іноземці (*ДФС у Київській області* (<http://kyivobl.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/201733.html>). – 2015. – 12.06).

Херсонский судозавод впервые за долгое время полностью загружен заказами.

«Первый раз за последний год столкнулись с ситуацией, когда служба маркетинга ХСЗ вынуждена отказывать заказчикам в ремонте судов по причине полной загрузки площадей завода», – пишет в своем Facebook-аккаунте руководитель Херсонского судозавода В. Федин.

По словам В. Федина, на территории завода в процессе строительства на сегодняшний день находятся два полнокомплектных буксира для компании Kirgan Holding S.A. и еще около 20 судов в ремонте (*ХЕРСОН Онлайн* (<http://khersonline.net//40958-hersonskiy-sudozavod-vpervye-za-dolgoe-vremya-polnostyu-zagruzhen-zakazami.html>)). – 2015. – 12.06).

Госфининспекция в Запорожской области обеспечила возмещение потерь почти 8 млн грн. Таков итог работы коллектива Госфининспекции в Запорожской области за январь – май текущего года.

За пять месяцев государственные финансовые инспекторы обнаружили нарушения, которые привели к потерям в бюджете на общую сумму 39,6 млн грн, возмещено 7,8 млн грн. По материалам ревизий и проверок правоохранительные органы начали 22 досудебных расследования.

Так, в частности, по результатам ревизии КП «Запорожское инвестиционное агентство» установлено недополучение местным бюджетом 924 тыс. грн, из которых 0,5 млн грн уже возмещено.

К предприятиям и учреждениям, по результатам ревизий в которых выявлены нарушения, в 29 случаях применены меры воздействия в виде приостановления бюджетных ассигнований, остановки операций с бюджетными средствами и уменьшения бюджетных ассигнований, сообщает пресс-служба Госфининспекции в Запорожской области (*ЗапорожьеИнфо* (<http://zpinfo.cinfo.com/news-37174.html>)). – 2015. – 12.06).

Презентация крупнейших украинских объектов приватизации пройдет в США. На инвестконференции в Вашингтоне будут присутствовать 150 руководителей крупнейших американских компаний (<http://minfin.com.ua/2015/06/12/7450095>).

Фонд государственного имущества презентует запланированные к приватизации «Центрэнерго», Одесский припортовый завод (ОПЗ) и энергопоставляющие компании (облэнерго) на инвестиционной конференции в Вашингтоне 13 июля. «“Центрэнерго”, ОПЗ, облэнерго однозначно поедут для презентации в Вашингтоне», – сказал журналистам председатель Фонда госимущества И. Билоус после заседания Кабмина.

Ранее на заседании Кабмина Премьер-министр А. Яценюк сообщил, что на инвестконференции в Вашингтоне будут присутствовать 150 руководителей крупнейших американских компаний, и поручил председателю ФГИ подготовить для этой конференции презентацию плана приватизации гособъектов в Украине (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>)). – 2015. – 12.06).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Україна в травні вчасно та в повному обсязі виконала свої планові зобов'язання за державним і гарантованим держборгом в іноземній валюті, у тому числі перед МВФ, на майже 759 млн дол. Про це повідомляється на сайті НБУ.

Як зазначається, уряд України також здійснив успішне розміщення ОЗДП під гарантію уряду США на 1 млрд дол.

«У травні 2015 р. на міжбанківському валютному ринку України пропозиція іноземної валюти домінувала над попитом на неї, що дало змогу Нацбанку купити на ринку 169 млн дол. з метою поповнення міжнародних резервів», – ідеться в повідомленні. Крім того, з урахуванням здійснених цього місяця адресних інтервенцій на підтримку платежів НАК «Нафтогаз України» за природний газ чисте сальдо валютних інтервенцій Національного банку становило 69 млн дол.

Додатне сальдо валютних інтервенцій НБУ позитивно вплинуло на міжнародні резерви, підвищуючи їхній стабілізаційний потенціал. За оперативними даними, у травні їх обсяг збільшився на 3 % і перевищив 9,9 млрд дол. (в еквіваленті), ідеться в повідомленні (*Західна інформаційна корпорація (<http://zik.com.ua>). – 2015. – 12.06*).

Россия ожидает от Украины полного погашения долга.

Россия 22 июня ожидает погашения Украиной купона на 75 млн дол. по еврооблигациям, общий объем которых 3 млрд дол. Эти бумаги стали частью программы российской помощи Украине, о которой президент РФ В. Путин договаривался с президентом Украины В. Януковичем в конце 2013 г. Бумаги с купоном 5 % годовых были выпущены в декабре 2013 г. на Ирландской бирже и выкуплены Россией за счет средств ФНБ, срок их погашения – декабрь 2015 г.

Заместитель министра финансов РФ С. Сторчак сообщил, что РФ и Украина, которая пытается урегулировать свои долговые проблемы с пулом международных кредиторов, не контактируют по вопросу обслуживания и погашения этого выпуска евробондов. «В то же время мы хорошо знаем, что наши партнеры внимательно следят за тем, что происходит в РФ с точки зрения дискуссий по этому вопросу. Мы сами очень внимательно следим за теми высказываниями и заявлениями, которые доходят до нас из Киева и Вашингтона относительно планов Украины по реструктуризации суверенного долга», – сказал замминистра.

По его словам, любой неплатеж с украинской стороны будет означать событие дефолта. «Такая ситуация или развитие событий по такому сценарию явно не соответствует интересам Украины как суверенного дебитора. Я считаю, что платеж придет, – сказал С. Сторчак. – Мы исходим

из того, что основной способ взаимодействия с Украиной как с дебитором – это взаимодействие на площадке МВФ. Есть определенные правила и процедуры, которые позволяют нам рассчитывать на то, что МВФ будет скорее нашим сторонником в вопросе решения проблемы платежей, чем оппонентом. Речь идет о России как о суверенном кредиторе».

По его мнению, судьба оплаты основного долга должна находиться в компетенции правительств, а не исключительно министерств финансов. «В тех условиях, в которых мы реально живем, в условиях сокращения доходов федерального бюджета, в условиях отсутствия допуска к заемному капиталу на зарубежных рынках мы вынуждены настаивать на том, чтобы дебитор полностью выполнил обязательства перед РФ, которые станут частью доходов федерального бюджета и будут использованы для целей финансирования, прежде всего, текущих социальных расходов правительства», – сказал он.

Как сообщалось ранее, Россия требует выплаты 3 млрд дол. в конце 2015 г., отказываясь от участия в реструктуризации.

Министр финансов РФ А. Силуанов уже заявлял, что Россия надеется на выполнение Украиной своих обязательств, а если этого не произойдет, то РФ будет обращаться в международные суды. Он отмечал, что министр финансов Украины Н. Ярецько заверяла его, что погашение обязательств перед Россией учтено в бюджете страны (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2015. – 12.06).

Комитет крупнейших частных кредиторов Украины исключает списание суверенного долга страны. Об этом пишет Reuters, ссылаясь на источники, связанные с комитетом во главе с Franklin Templeton и Blackstone.

В четверг, 11 июня, появилась информация о том, что Министерство финансов Украины хочет добиться списания 40 % номинальной стоимости гособлигаций. Минфин настаивает на том, что не сможет выполнить требования Международного валютного фонда, если кредиторы не спишут 40 % долга.

Однако источник, близкий группе кредиторов, называет неверным любое предположение о том, что такое списание как-то связано с выполнением требований МВФ. «Требования МВФ не включают необходимость списания долга», – заявил он.

Держатели облигаций заявляют, что план реструктуризации, который они предложили, позволит Украине выполнить три основные задачи, поставленные МВФ в рамках программы помощи объемом 40 млрд дол. По их словам, план будет опираться на использование Киевом резервов центрального банка. Однако Министерство финансов еще раньше отказалось от такого варианта.

Напомним, накануне глава ведомства Н. Ярецько заявила, что Украина не может ждать соглашения по реструктуризации до сентября, прежде чем применить мораторий на выплату внешних долгов.

Министр ожидает от Международного валютного фонда выделения в июле следующего транша кредита в размере 1,7 млрд дол. в независимости от исхода переговоров с кредиторами (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2015. – 15.06).

«Ощадбанк» договорился о реструктуризации еврооблигаций на 1,3 млрд дол.

Соглашение по государственному банку позволит сэкономить

1,3 млрд дол. до 2018 г.

Министерство финансов Украины приветствует успешное завершение переговоров между государственным «Ощадбанком» и Комитетом кредиторов о реструктуризации бондов банка на сумму 1,3 млрд дол. Об этом говорится в заявлении министерства, сообщает УНИАН.

«Результаты переговоров полностью соответствуют целям программы, поддерживаемой МВФ, и демонстрируют приверженность Украины диалогу в рамках переговоров о реструктуризации долга. Мы призываем кредиторов «Ощадбанка» поддержать предлагаемые условия в ходе предстоящего процесса согласования плана реструктуризации, которое начнется в ближайшие дни», – говорится в заявлении.

Как отмечают в Минфине, программа реструктуризации бондов государственного «Ощадбанка» отражает три ключевые цели общего пакета предложений по реструктуризации долгов, а именно экономию порядка 15,3 млрд дол. по долговым выплатам в течение ближайших четырех лет, снижение госдолга до 71 % ВВП к 2020 г., а также сокращение бюджетных финансовых нужд на уровне 10 % – максимум 12 % в 2019–2025 гг.

«Соглашение по «Ощадбанку» позволит сэкономить 1,3 млрд дол. за период с 2015 по 2018 г., – говорится в заявлении. – Мы с нетерпением ждем продолжения переговоров с держателями долговых обязательств других инструментов, входящих в перечень долговых операций». Министерство финансов подчеркивает, что реструктуризация суверенного долга должна уменьшить сам уровень долга и объемы выплат по обслуживанию долга для удовлетворения целей МВФ (*Левый берег* (<http://lb.ua>). – 2015. – 12.06).

МВФ готов выделить Украине второй кредитный транш по программе EFF в объеме 1,7 млрд дол. независимо от результатов переговоров с частными кредиторами о реструктуризации части госдолга. Об этом, как пишет УНИАН, заявил директор-распорядитель МВФ К. Лагард.

По ее словам, скорое завершение долговых операций, в том числе реструктуризации долга, является важным для продолжения программы реформ. И потому МВФ всячески поощряет переговорный процесс и завершение реструктуризации. Однако в случае, если переговоры не будут

завершены, а Украина не сможет обслуживать свой долг перед частными кредиторами, фонд сможет продолжить кредитование Украины как заемщика, отметила К. Лагард.

Глава МВФ также обратила внимание, что украинские власти реализуют амбициозную программу реформ, рассчитанную на 2015–2018 гг. и подразумевающую глубокие макроэкономические и структурные реформы. «Они включают существенную фискальную консолидацию, реформы в энергосекторе, восстановление банковской системы, пополнение золотовалютных резервов Нацбанка и, как следствие, рост производственных возможностей экономики», – подчеркнула К. Лагард, добавив, что эта программа реформ финансируется как ресурсами МВФ, так и средствами других кредиторов и правительств США и стран ЕС.

В то же время, говоря о госдолге, К. Лагард отметила, что долговые операции нужны для достижения трех основных целей: снижение госдолга до уровня 71 % ВВП к 2020 г., снижение необходимости привлечения средств до 10–12 % ВВП в 2019–2025 гг., а также экономия 15,3 млрд дол. на долговых операциях в течение ближайших четырех лет.

«Эти цели призваны укрепить финансовое положение страны в среднесрочной перспективе, увеличить объем золотовалютных резервов, а также предоставить правительству возможность обслуживать существующий долг без накопления новой задолженности. В этой связи использование золотовалютных резервов сейчас, как предлагают частные кредиторы для выплаты долга, не представляется возможным», – заявила глава МВФ.

К. Лагард отметила, что властям Украины предстоит значительная работа по выполнению всех пунктов программы реформ (*РепортерUA* (<http://reporter-ua.com/2015/06/15/mvf-gotov-vydelit-ukraine-vtoroy-kreditnyu-transh>). – 2015. – 15.06).

В 2014 г. убытки государственных предприятий в Украине превысили 100 млрд грн. Об этом 15 июня в ходе брифинга сообщил министр экономического развития и торговли А. Абромавичус, передает корреспондент «РБК-Украина».

«По предварительным данным, в прошлом году убытки превысили 100 млрд грн», – заявил А. Абромавичус.

При этом он также отметил, что почти 60 % ныне работающих госпредприятий имеют оборот меньше 1 млн евро. «Работающих (госпредприятий. – Ред.) у нас – 1 тыс. 833. Большинство достаточно маленькие, у 60 % оборот меньше, чем 1 млн евро», – отметил А. Абромавичус.

По его словам, госпредприятия сейчас являются крупнейшим источником коррупции в стране (*I Like News.com* (<http://ilikenews.com>). – 2015. – 15.06).

Товары продолжают дорожать, но уже медленнее.

Госбюджет на текущий год составлен при допущении, что инфляция на конец декабря составит 26,7 % (в годовом исчислении). Но реальность быстро внесла коррективы в эти прогнозы (<http://www.segodnya.ua/economics/enews/snizheniya-cen-v-ukraine-ne-predviditsya-nbu-zhdet-50-inflyacii-623259.html>).

За пять месяцев текущего года потребительские цены в Украине возросли уже на 40,1 %, при этом в апреле инфляция в годовом исчислении составила 60,9 %, а в мае – 58,4 %, т. е. темп ее роста стал замедляться.

Нацбанк на днях обнародовал такой прогноз: инфляция по итогам 2015 г. составит 45–50 %, 2016 г. – 10–12 %, 2017 г. – 7 %.

При этом вклад административного повышения цен в рост потребительских цен оценивается в 19,5 п. п. в текущем году и 5,1 п. п. в 2016 г. Поэтому так называемая базовая инфляция (рассчитываемая без учета цен, регулируемых государством и подверженных воздействию сезонных факторов) в Украине в мае замедлилась до 1,9 с 4,6 % в апреле и 10,8 % в марте. С начала года она достигла 27,7 %, а в годовом измерении – 46,5 % по итогам мая, 47,1 % по итогам апреля и 44,6 % по итогам марта.

По мнению НБУ, инфляция на уровне 4–6 % является оптимальной для Украины в среднесрочной перспективе.

Нулевая инфляция, то есть постоянство цен, нравится конечным потребителям, но она сдерживает развитие национальной экономики. Поэтому центробанки всех экономически развитых стран стремятся поддерживать инфляцию немного выше нулевого уровня.

Министерство экономического развития и торговли (МЭРТ) отмечает, что, несмотря на продолжающийся рост цен на основные товары на потребительском рынке, его динамика существенно замедлилась (до 1,5–2 % в месячном измерении). Это стало следствием стабилизации на валютном рынке, завершения этапа наибольшего повышения административно регулируемых цен и тарифов для населения, уменьшения паники населения.

В министерстве заметили снижение в мае потребительских цен на некоторые продукты питания: на хлеб – на 0,1 % (что связано с ценовой политикой производителей); рыбу – на 0,4 % (за счет стабилизации курса гривни); молоко – на 0,9 % (за счет увеличения предложения на рынке); сахар – на 6,7 % (благодаря снижению ажиотажного спроса).

МЭРТ считает, что поскольку спрос населения остается слабым, а основная часть затрат, которые растут (девальвационные, тарифы), уже включены в цены и не наблюдается влияния на рост цен со стороны внешних рынков, то темпы роста инфляции будут снижаться (***Гусев С. Снижения цен в Украине не предвидится: НБУ ждет 50 % инфляции // Сегодня*** (<http://www.segodnya.ua/economics/enews/snizheniya-cen-v-ukraine-ne-predviditsya-nbu-zhdet-50-inflyacii-623259.html>). – 2015. – 12.06).

Експерт: В Україні в 10 раз більше безробітних, ніж повідомляє офіційна статистика.

Уровень фактической безработицы в Украине превышает официальный показатель примерно в два раза. Кроме того, далеко не все работодатели сообщают о своих вакансиях службе занятости. О том, в каком состоянии сейчас находится рынок труда, в эфире радиостанции «Голос столицы» рассказала управляющий партнер рекрутинговой компании Recruit Alliance А. Толкач, пишет РИА «Новости. Украина».

По словам собеседницы издания, сегодня в Украине считается нормальным потратить полгода-год на поиск работы. «Раньше на это нужно было потратить в среднем три месяца. Месяц, три месяца, чтобы найти работу. Даже в Киеве количество вакансий сократилось, а количество резюме выросло в два-три раза», – отмечает эксперт.

По словам А. Толкач, сегодня в Украине в 10 раз больше безработных, чем сообщает официальная статистика. «Где-то около 5 млн на данный момент. Это люди, которые готовы либо поменять место работы сразу, либо имеющие временную подработку, либо вообще безработные», – отмечает собеседница издания.

Наибольшее количество вакансий сегодня, продолжает эксперт, предлагают IT-рынок, рабочие специальности и агросектор. «А пострадали больше всех машиностроение, страховой рынок, гостиничный бизнес, туризм, финансовая сфера», – говорит А. Толкач (*From-UA (<http://www.from-ua.com>)*). – 2015. – 12.06).

Найбільше вугільне держпідприємство України повідомило про банкрутство. «Вугілля України», одне з найбільших державних підприємств у країні, 3 червня звернулося до Господарського суду Києва із заявою про банкрутство. Про це йдеться в ухвалі, доданій до Єдиного державного реєстру судових рішень (<http://ua.korrespondent.net/business/companies/3526439-naibilshe-vuhilne-derzhpidpriemstvo-ukrainy-povidomylo-pro-bankrutstvo>).

Зокрема, надані держпідприємством матеріали виявилися достатніми для взяття їх до розгляду. Попереднє засідання суду призначене на 16 червня.

Для участі в засіданні суд має намір викликати представників «Вугілля України», арбітражного керуючого та представників Міністерства енергетики та вугільної промисловості.

Зазначимо, що раніше потужна вугільна промисловість в Україні занепадала після початку війни на Донбасі. Так, за останніми даними, під контролем держави залишилося лише 35 з 90 шахт регіону. Решту контролюють сепаратисти або ж вони не працюють через пошкодження.

Водночас українська влада та спостерігачі ОБСЄ постійно фіксують вивезення з України до Росії вугілля (*Корреспондент.net (<http://korrespondent.net>)*). – 2015. – 12.06).

Шахтеры сидят без зарплаты.

Пятьдесят миллионов гривен задолжало государство шахтерам госпредприятия «Львовуголь» (<http://www.segodnya.ua/ukraine/50-mln-griven-zadolzhalo-gosudarstvo-shahteram-gospredpriyatiya-lvov-ugol-623218.html>).

Это половина зарплаты горняков за апрель, заявляют в профсоюзе компании. Четыре десятка делегатов сегодня 12 июня приехали в столицу, чтобы обсудить пути погашения долга с представителями компании ДТЭК и предприятия «Уголь Украины».

В ДТЭК заявили, что за уголь, купленный в прошлом году, заплатили 187 млн грн. Деньги на предприятии «Уголь Украины» получили. Но вопрос с закупкой топлива в этом году не решили. Потому создадут рабочую группу с участием Министерства энергетики и госпредприятия «Уголь Украины».

«Сегодня долгов нет. Сегодня обязанностей в компании ДТЭК перед “Уголь Украины” не существует. Поэтому любые претензии по компании ДТЭК относительно платежей или заработной платы – не имеют под собой оснований», – заявил В. Бутенко, коммерческий директор ДТЭК.

«Нам должны деньги – государственная структура, государственное предприятие “Уголь Украины”, которое отгружает уголь ДТЭК, где мы сегодня были. Но ДТЭК, сегодня оказалось, что нам денег не должен уже. Вот мы сейчас едем домой, и мы едем не с чем», – сказал П. Евтушок, глава профкома шахты «Червоноградская» государственного предприятия «Львовуголь» (***50 млн гривен задолжало государство шахтерам госпредприятия «Львовуголь» // Сегодня*** (<http://www.segodnya.ua/ukraine/50-mln-griven-zadolzhalo-gosudarstvo-shahteram-gospredpriyatiya-lvov-ugol-623218.html>). – 2015. – 12.06).

Национальный банк Украины 11 июня постановил отозвать банковскую лицензию и ликвидировать банк «Энергобанк», принадлежащий российскому бизнесмену А. Данилищкому.

«Рассмотрев соответствующее предложение фонда (Фонда гарантирования вкладов физических лиц, ФГВФЛ), правление НБУ приняло постановление от 11 июня 2015 г. № 370 об отзыве банковской лицензии и ликвидации неплатежеспособного ПАО “Энергобанк”», – говорится в сообщении НБУ.

13 февраля «Энергобанк» был признан неплатежеспособным из-за значительного ухудшения показателей его деятельности и финансового состояния, на три месяца – с 13 февраля до 12 мая – была введена временная администрация. Позже временную администрацию продлили до 11 июня, на период действия которой необходимо было оплатить около 300 млн грн.

По данным НБУ на 1 января 2015 г., по размеру активов (2,1 млрд грн) «Энергобанк» занимал 62 место среди 158 украинских банков (***Утро-Украина (www.utro.ua).*** – 2015. – 12.06).

В еврозоне возросло промышленное производство.

Объем промышленного производства в еврозоне в апреле увеличился на 0,1 % в ежемесячном выражении и возрос на 0,8 % в годовом. Об этом сообщило европейское статистическое агентство Евростат. Аналитики, опрошенные порталом Dailyfx.com, ожидали роста показателя в ежемесячном выражении на 0,4 %. В годовом выражении эксперты ожидали увеличения на 1,1 %.

В целом по ЕС рост промышленного производства в месячном выражении в апреле также составил 0,1 %, в годовом выражении в отчетном месяце наблюдался рост на 1,2 %.

Производство товаров длительного пользования в апреле по сравнению с мартом в еврозоне увеличилось на 1 %, в ЕС – на 0,5 %. Производство товаров краткосрочного пользования сократилось на 0,8 % в еврозоне и на 1,2 % в ЕС.

Производство в топливно-энергетическом секторе экономики еврозоны снизилось на 1,6 %, в ЕС – на 0,4 %. Производство промежуточных товаров в зоне евро возросло на 0,3 %, а в ЕС – не продемонстрировало динамики к предыдущему месяцу.

Наибольший рост промпроизводства в месячном выражении зафиксирован в Литве (+3,4 %), Швеции (+2,2 %) и Португалии (+2,1 %). Самое значительное снижение отмечено в Хорватии (–4,1 %), на Мальте (–3,8 %) и Греции (–2,3 %) (*Минфин.com.ua (<http://minfin.com.ua>). – 2015. – 13.06*).

Международное рейтинговое агентство Standard & Poor's подтвердило долгосрочный суверенный кредитный рейтинг США на уровне «АА+», краткосрочный – «А-1+». Об этом говорится в сообщении агентства.

Прогноз долгосрочного рейтинга сохранен как «стабильный». Рейтинги США поддерживаются в том числе устойчивостью и диверсифицированностью экономики страны и уникальным статусом эмитента ведущей резервной валюты мира, отмечается в сообщении.

Аналитики S&P ожидают роста ВВП США в 2015 г. на 2,4 %, что аналогично темпам подъема по итогам прошлого года.

Они прогнозируют, что повышение реального ВВП в следующие несколько лет будет составлять менее 3 %. Потребительские цены, как ожидается, возрастут в этом году на 0,1 %, в следующем году – на 2,2 %, в 2017–2018 гг. – на 2,3 %.

«Хотя объем госдолга, по прогнозам, останется стабильным в следующие несколько лет, мы ожидаем его повышения к концу десятилетия при отсутствии мер по увеличению уровня дополнительных доходов и/или сокращения расходов», – сообщается в пресс-релизе (*Минфин.com.ua*

(<http://minfin.com.ua>). – 2015. – 14.06).

Греция вновь не смогла договориться с кредиторами.

Очередной раунд переговоров между Грецией и ее международными кредиторами закончился безрезультатно. Европейская комиссия заявляет, что на переговорах был достигнут определенный прогресс, но между предложениями Греции и требованиями Евросоюза, Европейского центробанка и МВФ остается существенный разрыв (<http://korrespondent.net/ukraine/3527494-v-dnr-ne-yskluichait-obedynenyia-respublyk>).

Источник в правительстве Греции назвал «нерациональными» требования кредиторов к Афинам понизить пенсии и увеличить налог на добавочную стоимость. Представитель Еврокомиссии сказал, что новый раунд переговоров пройдет в конце этой недели в рамках встречи министров финансов еврозоны (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2015. – 15.06).

МВФ прекращает переговоры с Грецией.

Международный валютный фонд прекратил переговоры с Грецией о программе помощи стране в связи с тем, что стороны так и не смогли сколько-нибудь продвинуться в обсуждении проблемы, пишет газета The Wall Street Journal со ссылкой на представителя МВФ.

«Серьезные расхождения между нами по большинству ключевых вопросов остаются. ...За последнее время не было прогресса в плане уменьшения расхождений. Таким образом, мы очень далеки от достижения соглашения», – заявил представитель МВФ Г. Райс. По его словам, МВФ отозвал из Брюсселя команду экспертов, участвовавших в переговорах с Грецией. «Теперь слово остается за Грецией», – добавил он (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2015. – 12.06).